

Vilniaus universiteto

Filosofijos fakulteto

Azijos ir transkultūrinių studijų institutas

Azijos studijų Šiuolaikinės Azijos studijų programos studentė

KARINA BUDKO

**Korėjiečių etninis, regioninis ir pilietinis identitetai ir
jų sąveika Rusijoje**

MAGISTRO DARBAS

Vadovė – doc. dr. Kristina Šliavaitė

Vilnius 2022

BIBLIOGRAFINIO APRAŠO LAPAS

Budko, Karina

Korėjiečių etnis, regioninis ir pilietinis identitetai ir jų sąveika Rusijoje: magistro darbas / Karina Budko, Šiuolaikinių Azijos studijų programos studentė, mokslinė vadovė doc. dr. K. Šliavaitė; Vilniaus universitetas. Azijos ir transkultūrinių studijų institutas. – Vilnius, 2022. – 67 lap. – Mašinė. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 55 (26 pavad.)

Identitetas, korėjiečiai, etnis, etnis identitetas, regioninis identitetas, pilietinis identitetas, etniškumas, regionai, pilietiškumas, Rusija, Sachalinas, koryo saram, koryoin, Sachalino korėjiečiai

Magistro darbo objektas – Rusijos korėjiečių etnis, regioninis ir pilietinis identitetai. Darbo tikslas – Išsiaiškinti kaip sąveikauja Rusijos korėjiečių etnis, regioninis ir pilietinis identitetai. Darbo uždaviniai: Išanalizuoti identiteto formavimo (-si) veiksnius, apžvelgti korėjiečių imigracijos į Rusiją istoriją ir patirtis, aptarti *žemyno* ir *salos* korėjiečių Rusijoje identiteto aspektus bei išanalizuoti kas būdinga ir kaip sąveikauja korėjiečių etnis ir pilietinis identitetai Rusijoje.

Atlikus 8 nuotolinius pusiau struktūruotus interviu ir grupines diskusijas *Facebook* socialiniame tinkle, išryškėjo tam tikros Rusijos korėjiečių identiteto formavimosi tendencijos ir bruožai: remiantis identiteto formavimosi teorijomis, kurios pabrėžia, jog savimonė susiformuoja per kontaktą su *kitais* bei skirtumų ir panašumų reflektavimą (Bart 1998; Woodward 2004; Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008) informantai kalbėdami apie korėjiečius kaip etninę grupę Rusijoje, mini tokius aspektus: išsiskirianti nuo Rusijos daugumos išvaizda, bendros korėjietiškos kultūrinės praktikos ir vertybės bei istorija. Kalbėdami apie regioninį identitetą, informantai išskyrė *žemyno* ir Sachalino korėjiečius, kuriuos apibūdina kaip skirtingus dėl istorinių, kalbos, maisto bei įsivaizduojamų mąstymo ir išvaizdos skirtumų. Pilietinis identitetas pas informantus pasireiškia per Rusijos visuomenei būdingus bruožus: bendra kalba, populiarioji kultūra, humoro jausmas, mentalitetas ir Rusijos kaip tėvynės įsivaizdavimą.

Informantų identitetų sąveikai būdinga tai, kad etnis identitetas vienija juos korėjietiško pagrindu, tačiau Rusijos korėjiečiai yra nevienodi, todėl atsiranda regioninis identitetas, taipogi korėjiečiai yra skirtingi ne tik Rusijos, bet ir pasaulio lygmenyje, tad pilietinis identitetas išskiria juos nuo kitų korėjiečių.

Šis tyrimas, tam tikromis įžvalgomis, papildoma etnologinius, antropologinius sociologinius tyrimus, nes leidžia susipažinti su tuo, kas būdinga Rusijos korėjiečių ir galimai kitų šios šalies mažumų identiteto formavimuisi.

TURINYS

Įvadas	4
Metodologija.....	6
1. IDENTITETAS. TIPAI IR FORMAVIMO (-SI) PRINCIPAI	9
1.1 Identiteto sąvoka ir teorinės prieigos	9
1.2.Etninis, regioninis, pilietinis identitetai.....	13
1.2.1 Etninis identitetas	13
1.2.2 Regioninis identitetas	15
1.2.3 Pilietinis identitetas.....	17
2. KORĖJIEČIAI POSOVIETINĖJE ERDVĖJE IR RUSIJOJE	24
2.1 Migracijos istorija	24
2.3 Žemyninių <i>koryo saram</i> ir Sachalino korėjiečių kultūriniai skirtumai	27
3. KORĖJIEČIŲ IDENTITETO BRUOŽAI RUSIJOJE.....	29
3.1 Etninis identitetas	29
3.1.1. Išvaizdos svarba konstruojant ribas su kitais.....	29
3.1.2. Korėjietiškos tradicijos kaip korėjiečių tapatybės dalis	30
3.2.2. Vertybės siejamos su korėjietišku	33
3.2.3. Korėjiečių kalbos svarba korėjietiškos tapatybės konstravime	34
3.2.4 Istorijos interpretacijos	36
3.2 Regioninis identitetas	37
3.2.1 Istorija ir kultūra kaip skiriamieji Rusijos korėjiečių bruožai	38
3.2.2. Kalbos skirtumai.....	39
3.2.3 Teisinės privilegijos ir jų padariniai	40
3.2.4 Įsivaizduojami mąstymo ir išvaizdos skirtumai	41
3.3 Pilietinis identitetas	42
3.3.1 Rusų kalba kaip Rusijos visuomenės jungtis.....	43
3.3.2 Korėjiečių organizacijų ir socialinių tinklų vaidmuo	44
3.3.3 Rusijos korėjiečių vieningumas	47
3.3.4 Rusijos korėjiečiai vs užsienio korėjiečiai.....	48
3.3.5 Tėvynės paieškos	49
Išvados	53
LITERATŪRA	55

Įvadas

Identitetas kaip kintantis reiškiny, kuris yra jautrus išorės veiksniams, yra visada aktualus tyrimams objektas. Ypatingai svarbus jis būna mažumų atžvilgiu, kadangi jos susiduria su kitokiomis aplinkybėmis ir kitokiais klausimais, nei dominuojanti kultūra. Rusijos korėjiečiai ilgą laiką dalyvauja skirtingų kultūrų mainuose: japonų, Centrinės Azijos ir daugiatautės Rusijos. Jie turi skirtingą kilmę, istoriją, patirtis ir kultūrą. Tai tie, kas gimė Rusijoje, ir tie, kas grįžta iš Centrinės Azijos valstybių, todėl yra svarbu susipažinti su jų istorija, kultūra ir identiteto formavimosi ypatumais.

Apie Rusijos korėjiečių identitetą rašo tokie autoriai kaip Tatyana Volkova (2004) ir Natalia Li (2013). Abi autorės pastebi stiprią korėjiečių asimiliaciją, kuri siejama su korėjietiškos kultūros ypatumais, kuriai, kaip teigiama, yra būdingas nuolankumas ir iš to išplaukiantis asimiliavimas. Li (2013, 3) išskiria Rusijos korėjiečių etninį, pilietinį, teritorinį ir profesinį identitetą. Vis dėl to, autorė lygiai taip pat kaip Volkova (2004, 40), mano kad pagrindiniai yra etnis ir pilietinis identitetai, kadangi teritorinis patyria tam tikrą krizę, kai vietiniai gyventojai neišskiria ir vienodai vertina visus korėjiečius. Tai panašu į tai, ką sako German Kim (2020), jis tiki, kad dėl stipraus asimiliavimo, Rusijos ir posovietinės erdvės korėjiečiai praranda savo vidinius kultūrinius ir istorinius skirtumus (Volkova 2004; Li 2013; Kim 2020). Tačiau šie moksliniai straipsniai yra apibendrinančio pobūdžio, nėra medžiagos, galinčios įrodyti išskeltus teiginius. Taip pat klausimą kelia tai, ar tikrai šiuo metu tarp Rusijos korėjiečių pradingsta visi kultūriniai ir istoriniai skirtumai, ar tikrai vidinis skirstymas praranda savo aktualumą. Kadangi ši tema nėra labai ištirta, svarbu supažindinti daugiau žmonių su Rusijos korėjiečių įvykių kupina istorija, kultūra ir identiteto konstravimo ypatumais.

Šiame darbe aptariami tam tikri Rusijos korėjiečių etninio, regioninio ir pilietinio identitetų bruožai, kurie buvo pastebėti interviu metu. Čia bandoma suprasti: kaip tyrimo dalyviai konstruoja savo etniškumą – kokie elementai apsprendžia jų korėjietišumą; kaip formuojasi regioninis identitetas – kaip tyrimo dalyviai skirsto korėjiečius pagal regionus; ką reiškia būti Rusijos korėjiečiu – ties kuo konstruojamas pilietinis identitetas, kaip jis reiškiasi; bei kaip tarpusavyje susiję ir sąveikauja šios išskeltos tapatybės.

Šis tyrimas, korėjiečių pavyzdžiu, taip pat gali parodyti kokie vyksta etniniai procesai Rusijoje, tačiau svarbu pabrėžti, jog dėl nedidelės tyrimo dalyvių imties, šis darbas užčiuopia tik tam tikras tendencijas ir bruožus, juo nesiekama įrodyti, jog čia išskelti teiginiai yra būdingi visiems Rusijos korėjiečiams.

Tyrimo klausimas: kas būdinga Rusijos korėjiečių etniniam, regioniniam ir pilietiniam identitetams ir jų sąveikai šiandieninėje Rusijoje?

Tikslas – išsiaiškinti kaip sąveikauja Rusijos korėjiečių etnis, regioninis ir pilietinis identitetai.

Uždaviniai:

1. Išanalizuoti identiteto formavimo (-si) veiksniai;
2. Apžvelgti korėjiečių imigracijos į Rusiją istoriją ir patirtis;
3. Aptarti *žemyno* ir *salos* korėjiečių Rusijoje identiteto aspektus;
4. Išanalizuoti kas būdinga ir kaip sąveikauja korėjiečių etnis, regioninis ir pilietinis identitetai Rusijoje.

Tyrimo metodai: nuotoliniai pusiau struktūruoti interviu; grupinės diskusijos *Facebook* socialiniame tinkle.

Darbo struktūra. Šis darbas sudarytas iš trijų skyrių. Pirmasis liečia identiteto formavimosi teorijas, bei etninio, regioninio ir pilietinio identitetų apibrėžimus, čia taip pat, kalbant apie pilietiškumo konstravimą, yra apžvelgiama Rusijos nacionalinės strategijos politika ir jos kritika, siekiant gyčiau suprasti mažumų padėtį šioje šalyje ir kaip gali būti paveiktas Rusijos korėjiečių pilietinis identitetas. Antrasis skyrius tęsia kontekstualizuoti Rusijos korėjiečių patirtis, čia yra apžvelgiama jų migracijos istorija ir galimi kultūriniai skirtumai.

Galiausiai, trečiame skyriuje, remiantis surinkta empirine medžiaga, yra išskirti etnis, regioninis ir pilietinis identitetai bei apžvelgiama kaip jie yra konstruojami ir ką informantai laiko svarbiausiais korėjietiškumo, regioninės savimonės ir pilietiškumo elementais, bei bandoma įžvelgti išskeltų identitetų sąveiką.

Šiame darbe galima rasti tris priedus. Priedas nr. 1 apima iš anksto paruoštą klausimyną, kurio buvo remiamasi pusiau struktūruoto interviu metu. Priedas nr. 2 pateikia bendrą informaciją apie tyrime dalyvavusius informantus ir Priede nr. 3 yra sukeltos darbe panaudotos citatos originalo kalba.

Metodologija

Nuotoliniai pusiau struktūruoti interviu. Šiame darbe buvo taikoma kokybinė metodologija. Pagrindinis šio tyrimo metodas yra pusiau struktūruoti interviu, kurie buvo vykdomi rusų kalba. Pokalbio interviu metu buvo atsižvelgiama į iš anksto paruoštus klausimus (žr. Priedas nr. 1), kurie lietė informantų biografiją, savęs identifikavimą, etninę kilmę, praktikuojamas tradicijas, kalbas, religinius įsitikinimus, dalyvavimą visuomeninėje veikloje, pilietybę, patirtis Rusijoje, santykį su Korėja, maistą ir populiariąją kultūrą.

Informantų paieškos. Dėl pandemijos sukeltų judėjimo apribojimų, buvo nuspręsta informantų ieškoti internete ir interviu atlikti nuotoliniu būdu. Pradžioje tyrimo dalyvių buvo ieškoma per korėjiečių organizacijas Rusijoje. Susiradus organizacijų kontaktus, buvo išsiųsti laišakai su kvietimu dalyvauti tyrime, tačiau į tokius laiškus atsakė tik trys organizacijos, todėl, dėl nepakankamos imties, toliau tyrimo dalyvių buvo ieškoma *Facebook* grupėje *Сахалинские корейцы*, kadangi būtent šio regiono atstovų labiausiai trūko tyrimui.

Informantų paieškos buvo apsunkintos tuo, kad jų teko ieškoti internete, neturint jokių ryšių ir kontaktų. Dauguma informantų neturėjo kam pasiūlyti sudalyvauti tyrime, jų pažįstami arba atsisakydavo interviu, arba sutikdami, vėliau ignoravo žinutes. Galimai, nedidelei informantų imčiai, įtakos turėjo tyrėjos etninė kilmė, pilietybė, galbūt nesusidomėjimas tema, laiko trūkumas ir kitos asmeninės priežastys. Taip pat tyrimas nukentėjo nuo trikdžių ir įvairių interneto ribojimų Rusijos Federacijoje.

Interviu organizavimas ir informantų charakteristikos. Interviu buvo atlikti nuo 2021-12-21 iki 2022-03-09, *Google Meet*, *Zoom* ir *Telegram* programine įranga. Trumpiausia interviu trukmė yra 52 min., o ilgiausia 2 val. 25 min. Šiame tyrime dalyvavo 8 informantai nuo 26 iki 51 metų, iš jų 2 moterys, o visi likę yra vyrai.

Visi informantai turi Rusijos pilietybę, tarp jų buvo tų, kas gimė Rusijoje, ir tų, kas imigravo iš Centrinės Azijos. Taip pat tyrime sudalyvavo informantė, kuri ilgą laiką gyvena Naujojoje Zelandijoje, tačiau kiekvienas tyrimo dalyvis priskiria save prie Rusijos korėjiečių, tai žmonės, kurie savo noru atsiliepė į kvietimą sudalyvauti tyrime, tie, kam rezonuoja Rusijos korėjiečių identiteto klausimas.

Informantui nr. 1 yra 31 metai, jis kilęs iš Tadžikijos, nuo 9 metų gyvena Volgograde. Informantui nr. 2 yra 35 metai, jis gimė ir augo Uzbekijoje iki 14 metų, nuo to laiko gyvena Saratove. Informantė nr. 3 yra 35 metų moteris iš Chabarovsko, kilusi iš *mišrios* šeimos, kur tėvas yra *žemyno*, o motina Sachalino korėjietė. Informantė nr. 4 yra kilusi iš Sachalino, bet nuo 2007 metų gyvena Naujojoje Zelandijoje. Informantas nr. 5 yra 51 metų vyras iš Maskvos. Informantui nr. 6 yra 43 metai, jis iš Sachalino. Informantas nr. 7 yra 26 metų vaikinai iš Uzbekijos, ten jis gyveno iki 11 metų ir tada persikraustė į Maskvą. Informantui nr. 8 yra 49 metai, jis kilęs iš Sachalino, nuo 2000 metų gyvena Maskvoje. Daugiau informacijos apie informantus galima surasti priede nr. 2.

Grupinės diskusijos internete. Taip pat šiame darbe panaudota ankstesnio tyrimo (kursinis darbas), 2021 metų balandžio mėnesį surinkta empirinė medžiaga. Jos galima rasti regioninio identiteto poskyryje. Šio tyrimo metų *Сахалинские корейцы* ir *82 авеню – наши в Корее* korėjiečių *Facebook* grupėse buvo paskelbtos publikacijos, raginančios grupinę diskusiją *koryo saram*¹ bendruomenės narystės klausimais.

Pirmoji diskusija vyko *Сахалинские корейцы* grupėje, kur buvo surinkti 87 komentarai. Iškeltas klausimas – ar Sachalino korėjiečiai priskiria save *koryo saram* bendruomenei. Antroji buvo atlikta *82 авеню – наши в Корее*, siekiant sužinoti ar *koryo saram* bendruomenė priimtų į savo gretas tuos Sachalino korėjiečius, kurie tapatintųsi su *koryo* žmonėmis. Dalyviai paliko 322 komentarus.

Grupinės diskusijos metodas buvo pasirinktas tam, kad nustatyti bendras nuotaikas ir susipažinti su daugybe skirtingų nuomonių bei sukurti erdvę argumentavimui, papildomai informacijai. Kadangi iškelti klausimai yra ganėtinai siauri, būtų sudėtinga iš jų padaryti interviu. *Facebook* grupės buvo pasirinktos atsižvelgiant į klausimo tikslinę auditoriją. Tinklapio įrankiai padėjo apklausti daug žmonių ir suteikė galimybę

---

¹ Posovietinės erdvės korėjiečių pavadinimas (Kim 2020, 99).

jiems įsitraukti į tarpusavio diskusijas, dėl ko gaunama daugiau tyrimo medžiagos. Taip pat tyrimo metodas įtraukia tuos žmones, kurie yra gerai įgudę naudotis jiems pažįstamą techninę ir programinę įrangą.

Etikos klausimai. Visi informantai buvo supažindinti su darbo tikslu, informacijos panaudojimu bei kurį universitetą ir šalį atstovauja tyrėjas. Visiems tyrimo dalyviams buvo garantuotas anonimiškumas: niekur nėra paminėti jų vardai, darbovietė, organizacijų pavadinimai ir kita informacija, leidžianti atskleisti jų tapatybę.

Prieš pradėdant interviu, tyrimo dalyviai buvo informuoti apie garso įrašymą ir jų sutikimas buvo įrašytas žodine forma. Grupinės diskusijos metu, praėjus parai po publikacijų, komentarai buvo išsaugoti *jpeg* formatu, pašalinus komentatorių nuotraukas ir vardus, o skelbimai ištrinti, kad ateityje nesukurti nemalonumų tyrimo dalyviams.

1. IDENTITETAS. TIPAI IR FORMAVIMO (-SI) PRINCIPAI

1.1 Identiteto sąvoka ir teorinės priegios

Identitetas dažniausiai suprantamas kaip žmogaus asmenybės elementas, savęs įvardinimas, savimonė. Nuolat aktyvus procesas, kuriuo metu individas priskiria save prie vienos grupės ir atskiria nuo kitos, tikėjimas į bendrumą ir kitoniškumą. Teigiama, kad identitetą sudaro: savimonė, kurią individas per apsiribojimą sukuria pats arba būna apribota kitų; sąryšį su *kitais* arba *kitokiais* asmeniniame, tarpasmeniniame ir kolektyviniame lygmenyje; bendrus grupei būdingus bruožus, pavyzdžiui, potyrius, elgesio modelius, gyvenimo būdą, filosofiją, išvaizda ir kt.; bei nuolat kintantį susisiežimo ir atsiribojimo procesą. Identitetas neatsiejamas nuo lyginimo su *kitais* (Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008, 7, 13-14; Woodward 2004, 7). Identitetas sudarytas iš savęs kaip *aš* ir savęs kaip *mes* suvokimo aspektų. Šiam reiškiniui būdingas visuomenės struktūrizavimo ir kategorizavimo procesas, savo vietos nustatymas sukurtoje sistemoje.

Kath Woodward (2004) laiko skirtumų ir panašumų reflektavimą identiteto formavimosi pagrindu. Autorė pateikia pavyzdį, kai mes sutikdami žmogų pirmą kartą, užduodame jam skirtingus klausimus, pavyzdžiui, gimimo datą ir vietą, darbovietę, pomėgius ir kt. Pagal juos mes nustatome tarpusavio panašumus ir skirtumus, sprendžiame ar galime priskirti save kažkokiai vienai grupei, jeigu taip, kokių pagrindu. Svarbūs ne tik panašumai, bet ir skirtumai, pavyzdžiui kai mes sergame už kažkokią komandą sporto rungtynėse, sirgdami *už* vieną komandą, esame *prieš* kitą. Tapatintis su kažkuo mes galime simbolių pagrindu: komandos marškiniai, kodinės frazės, kalba ir kita, čia atsiranda interpeliacijos procesas, kai mes kažką pastebime ir sprendžiame – taip, tai esu *aš*, tai yra mano, mes esame vienodi. Tačiau simboliai gali tapti ne tik sugludimo *ašimi*, bet taip pat nurodyti atskirtį, kadangi tokie ženklai yra nepanašūs į kitus, priešiški svetimiams simboliams (Woodward 2004, 6-7).

Kath Woodward (2004), remiantis Sigmund Freud, apibrėžia identifikaciją kaip psichologinį procesą, kur žmogus su kažkuo asocijuojasi, tapatinasi. Psichologo tyrimai parodė, kad identitetas stipriai veikiamas jau vaikystėje, auklėjimo metu, per tradicijų ir papročių paveldėjimą, tėvų elgsenos ir pasaulėvokos atkartojimą ir analizę. Kadangi identitetas ir identifikacija yra psichologiniai procesai, Sigmund Freud siūlo atkreipti

dėmesį į neįsisąmonintus reiškinius, pavyzdžiui, atsitiktinai pasakytus žodžius, išsprūdusius anekdotus ir kitą. Žymaus psichologo manymu, tai reikšmingi rodikliai, ateinantis iš sąmonės, kurioje slypi tikrieji žmogaus jausmai ir išgyvenimai, galbūt tai, ką jis pats dar neįsisąmonino, bet kas lydi jį nuolatos (Bocock 1983²; cit. iš Woodward 2004, 16-17). Taigi, identitetas ne visada būna apgalvotas ir įsisąmonintas, ne kiekvienas žmogus susimąsto apie tai, kas jis yra, koks gali būti, todėl svarbios detalės, ateinančios iš sąmonės.

Mokslininkų (Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008; Woodward 2004) teigimu, panašumų ir skirtumų sąveika yra glaudžiai susijusi su vidine savęs identifikacija ir išorės vertinimu, kas tu esi ir kam priklausai. Ne tik pats vienas individas nusprendžia kad *kiti* yra kitokie dėl savo skirtumų su juo, bet taip pat ir tie *kiti* atskiria individą iš savo grupės, akcentuojant jo kitoniškumo bruožus. Sąryšis tarp savęs ir kitų nėra paremtas vien tuo, kuo jaučiuosi aš ir kaip mane mato kiti, bet taip pat kaip mano savimonę paveikia išorės įtaka; socialinis, politinis ir kitoks spaudimas; bei mano galimybės. Identiteto konstravimas suteikia apsisprendimo ir pasirinkimo laisvę, nors ir kiek apribotai. Nėra draudžiama save identifikuoti taip, kaip tu pats nori, tačiau sunku nustatyti, kiek kiekvienas mūsų turi laisvės tai spręsti, arba kiek turi *agency* tokiuose sprendimuose, kur mus nuolat veikia aplinka, materialiniai ir socialiniai veiksniai. Taip pat mes esame savo kūno įkaitai, kuris turi savo individualias fiziologines savybes, priskiriančias mus prie vienos, ir atskiriančios nuo kitos grupės žmonių (Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008, 18; Woodward 2004, 152).

Tokiu būdu, identitetui yra būdingas ne tik formavimasis, bet ir formavimas iš išorės, bei kiti nuo individo nepriklausantys veiksniai. Nežiūrint į tai, kad žmogus gali priskirti save tam tikrai grupei arba bendruomenei, jis gali susidurti su atsaku, kur ta grupė *atstums* individą, matydama jo kitoniškumą. Arba net be žmogaus siekio susitapatinti su ta bendruomene, jis jau iš anksto nustato, kad nepritaps šioje grupėje.

Formuojantis savivokai, svarbu matyti save *kito* akimis, vertinti save lyg iš išorės ir čia dažnai pasitelkiami simboliai. Kaip pavyzdį, Kath Woodward (2004) pateikia darbo interviu situaciją. Kai norėdami sukurti tinkama įvaizdį, pasirenkame atitinkamus drabužius, apgalvojame ką sakysime ir kaip elgsimės. Jeigu norėtume atrodyti protingi

---

² Bocock, R. 1983. Sigmund Freud, London: Tavistock

ir tvarkingi, turbūt užsidėtume naują kostiumą, bet jeigu būtų karšta, jaustumėmės nepatogiai, galbūt reikėtų pasirinkti praktiškesnius drabužius, bet kaip tada atrodytume kalbinančiojo akyse? Čia mes bandytume suderinti mūsų vidinę būseną su kitų lūkesčiais, bandome derintis ir ieškoti ultimatumo, čia atsiranda *agency* kur mes galime sukurti savo norimą įvaizdį ir pasirinkti kuo mes norime būti savo ir kitų akyse (Woodward 2004, 12-13). Simbolių pasitelkimas tampa svarbiu procesu, kur tokie ženklai kaip apranga, elgesys, kalba, gestai ir pan. padeda priskirti mus prie tam tikros grupės, savo pačių sprendimu arba per šiuos simbolius kiti mus sugrupuos ir sukategorizuos pagal savo įsivaizdavimus.

Taip pat svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad asmenybė turi ne vieną identitetą, bet jų gausą, pvz.: šeimyninės padėties, darbo santykių, etninį, pilietinį, lytinį ir bet kokį kitą. Jie individui nėra lygiaverčiai, dažnai kažkokia viena savimonė tampa reikšmingesne už kitą, prioretizavimas gali keistis priklausomai nuo aplinkybių. Woodward (2004) identiteto struktūrai siūlo *multiple identities* sąvoką, kuri kalba apie žmogaus skirtingų identitetų, vaidmenų visuomenėje visumą. Asmeniniame lygmenyje tai liečia draugystės, šeimos santykius, kuo jautiesi tu ir kuo tave laiko kiti šioje erdvėje, platesniame lygmenyje gali būti paliesti pilietiniai ir etniniai klausimai (Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008, 19; Woodward 2004, 7). Todėl svarbu kaip žmogus prioretizuoja savo skirtingus asmenybės elementus, kurį identitetą iškelia į pirmą planą.

Tačiau identiteto tyrimai yra apsunkinti terminologijos ir metodinių principų. Rogers Brubaker ir Frederick Cooper (2000) savo straipsnyje *Beyond Identity* diskutuoja identiteto apibrėžimo klausimu. Jie teigia, kad identitetas yra labai sudėtinga tema, nes ši sąvoka gali reikšti daugelį dalykų. Pagrindinis sunkumas slypi tame, kokį požiūrį mes pasirenkame, *kietąjį* ar *minkštąjį*. *Kietasis* principas pateikia identitetą kaip kažką pastovaus, *minkštasis* – kaip kažką nuolat kintančio. Autoriai nesutinka nei su viena, nei su kita nuomone, pirmasis būdas yra labai instrumentualus ir neparodo viso vaizdo, o antras per daug platus ir visiškai netinka socialiniams tyrimams (Brubaker & Cooper 2000, 1-2).

Brubaker ir Cooper (2000, 6-8) siūlo tokius identiteto vartojimo būdus:

- Universalus, derinamas su *kietuoju* ir *minkštuuoju* principais, tačiau galimai stokojantis konkretumo socialiniuose tyrimuose – yra identitetas, kaip asmeninė žmogaus savimonė, asmeninis apsisprendimas.
- *Kietasis* principas – (1) kolektyvinis identitetas, paremtas fundamentinių grupės narių panašumų; (2) identitetas kaip esminis individo būties aspektas asmeniniame ir kolektyviniame lygmenyje, fundamentalus ir nekintantis.
- *Minkštasis* principas – (1) interaktyvi ir kintanti, individuali arba kolektyvinė savimonė, atsitiktinis socialinės sąveikos padarinys; (2) bei postmodernistinė nestabiliojo, daugialypio, kintančio ir fragmentuoto identiteto sąvoka, kur savimonė yra formuojama daugybės nesutariančių diskursų, konfliktinių ir probleminių aplinkybių.

Autoriai rekomenduoja, kalbant su respondentais, kalbėti apie kažką, pavyzdžiui, rasę, lyg jos neegzistuočiau, tam, kad išvengti identiteto fundamentalizavimo, tačiau tuo mačiu metu, Brubaker ir Cooper (2000) neatsisako *kietojo* principo, jie sako, kad kai kurios kategorijos vis dėl to yra *kristalizuojamos* (crystallize), pavyzdžiui, pilietybė, tautybė, rasė, lytis, todėl tyrėjai, kurie fokusuojasi į tokius identitetus, turi paaiškinti ir pateikti šių kategorijų cementavimo procesą (Brubaker & Cooper 2000, 5).

Identitetas plačiąją prasme yra per daug platus reiškinys, todėl autoriai siūlo padalinti jį į atskiras fokusuojamas kategorijas, apmąstant tai, ką mes sužinome iš šių kategorijų ir kokius supratimus prarandame (Brubaker & Cooper 2000, 34). Tokia idėja liečia anksčiau minėtą identiteto struktūrą, *multiple indentities* sąvoką. Mes sunkiai galime iširti kiekvieną žmogaus identitetą, nustatyti jį formuojančius veiksniai, todėl turime kryptingai pasirinkti, kas mūsų tyrimui yra aktualiausia.

Tokie moksliniai ginčai skirti tam, kad pasakyti, jog identitetas gali būti kaip asmeninė žmogaus nuomonė, nepagrįsta aplinkybių, nesuderinta su aplinka, neparodanti visų aplinkybių ir konteksto, bei identitetas gali būti nuolat pripešamas, dėl ko mes negalime nustatyti prislėgtą individo identitetą, nematome pilno vaizdo. Nežiūrint į straipsnio kritiškumą ir bandymą permąstyti daugybę įsitvirtinusių principų, panašu kad autoriai bando skatinti tyrėjus ieškoti balanso tarp *kietojo* ir *minkštojo* požiūrio į identitetą (Brubaker & Cooper 2000). Woodward (2004) bei Vyčio Čiubrinsko ir Jolantos

Kuznecovienės (2008) darbai kaip tik turi kaip *minkštojo*, taip ir *kietojo* principo bruožus, kur kalbama apie nuolatinį kintamumą ir pasirinkimą, tačiau toks pasirinkimas būna veikiamas aplinkos ir atsiranda *kristalizuoti* identitetai, pavyzdžiui, šeimos santykių, institucijų. Iš tikrųjų, galima manyti, kad yra tokių sąlygų, kur žmogus gali pats nustatyti kas jis yra ir keisti savo nuomonę daugybę kartų, tačiau išorės įtaka yra neišvengiama ir panašu kad iš išorės ateinantis kategorizavimas yra žymiai pastovesnis, negu vidinis jausmas.

Apibendrinant, identitetas – yra procesas, kurio metu braižoma visuomenės sistema, kurioje individas nustato savo vietą. Šiame procese svarbų vaidmenį atlieka panašumų ir skirtumų paieškos, kontrastų veiksmas. Identifikacija ne visada būna apgalvota ir įsisąmoninta, kartais ji glūdi pasąmonėje. Ne tik pats individas nustato kas jis yra, bet aplinkiniai taip pat sprendžia kam atitinka kiekvienas mūsų. Mes neturime visiškos laisvės spręsti kas esame. Identitetas gali būti įgyjamas, kai yra perimamas iš kartos į kartą, arba gali būti suteiktas institucijų. Nors dažnai priimta manyti, kad identitetas yra nuolat kintantis, tačiau gali būti *kristalizuotų* (Brubaker & Cooper 2000) identitetų atvejų, kurie pagrįdė yra institucionalizuoti, suteikti kaip duotybė, lyg priklijuota etiketė. Taip pat, svarbu atkreipti dėmesį į identiteto struktūrą, individas turi identitetų rinkinį, kuriame vyrauja tam tikra tvarka, viena savimonė gali būti reikšmingesnė už kitą, vyksta identitetų prioretizavimas.

1.2. Etninis, regioninis, pilietinis identitetai

Šiame poskyryje bus apžvelgti etnis, regioninis ir pilietinis identitetai, jų apibrėžimai ir formavimo (-si) procesai. Taip pat, siekiant kontekstualizuoti Rusijos korėjiečių kaip mažumos atvejį, bus apžvelgtos Rusijos nacionalinės politikos strategija ir autorių, kurie analizavo mažumų padėtį ir patirtis šioje šalyje, įžvalgos.

1.2.1 Etninis identitetas

Kath Woodward (2004) išskiria rase ir etniškumu pagrįstus identitetus. Rasė – tai bendresnė savivoka, paremta išvaizdos: odos spalva, veido bruožai, kiti fiziologiniai ypatumai. Tai ašis, ties kuria gali formuotis grupės ir bendruomenės, tačiau tokios grupės viduje bus daugiau atšakų, kilusių iš etniškumo. Etniškumas – tai gilesnis skirstymas, čia žmonės grupuojasi pagal bendrą istoriją, tradicijas, kalbą, religiją ir kt. (Woodward 2004, 124).

Panašų apibrėžimą pateikia Čiubrinsko ir Kuznecovienės (2008) darbas, čia etninis identitetas apibrėžiamas kaip savimonė, apimanti amžiais formuotas etnoso vertybes, tradicijas ir papročius, simbolika, istorines patirtis ir atmintį, pasaulėžiūrą ir kt. Tačiau toks identitetas yra kintantis savo turiniu, t.y. tradicijos, papročiai, įvairios praktikos ir kita, gali keistis ir transformuotis besikeičiančioje aplinkoje (Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008, 19, 44).

Identitetas, ypač etninis, gali būti perduodamas kaip duotybė, iš kartos į kartą. Panašiai teigė Woodward (2004), cituodama Freud tyrimus. Dažnai perduodamas identitetas apima kultūrinius darinius: papročiai, ritualai ir kt (Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008, 19; Woodward 2004, 16-17).

Manoma kad kiekviena kultūra ir tauta turi savo išskirtinę emocijų ir elgesio raišką, moralines nuostatas. Moralinis grupės charakteris bei vieno etnoso dominavimo įtvirtinimas yra diegiamas ir palaikomas per vaikų auklėjimo praktikas šeimoje bei kitas antrines institucijas, kurios orientuojasi į visuomenės palaikymą religiniais, politiniais, ekonominiais įrankiais. Tokie kultūriniai skirtumai tarp socialinių grupių, sukuria kultūrų įvairovę, leidžiančią suvokti kas esi *tu* ir kas yra *kiti*. Dažnai toks identitetas tampa svarbiu imigrantams ir diasporoms, siekiant išsaugoti ir įamžinti savo identitetą svetimoje aplinkoje, siūlančioje visai kitokius kultūrinius kodus, keliančius grėsmę šios pažeidžiamos grupės kultūros išsaugojimui (Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008, 19; Woodward 2004, 34). Tačiau nežiūrint į tai, kiek pastangų būtų įdėta į savitos kultūros išsaugojimą, negalima visiškai atmesti išorės poveikio, kuris modifikuoja imigrantų ir diasporos gyvenimą ir mąstyseną. Pavyzdžiui, net gamtiniai geografiniai skirtumai gali paveikti žmonių tradicinį maistą, drabužius ir kitą. Nebūtinai kultūriniai pokyčiai galėtų liesti tik mažumas, globalizacijos procesai, informaciniai ir kitokie mainai gali veikti bet ką ir bet kur. Modifikuotos kultūra ir tradicijos dėl to, aišku, nesustoja būti paveldimos.

Thomas Hyllan Eriksen (2010) teigia, kad vienos etninės grupės labiau akcentuoja bendrą biologinę kilmę, kitos kultūrą ir paveldą. Kultūrinės grupės yra atviros ir įsileidžia naujus narius, kitos žymiai konservatyvesnės. Taip pat autorius teigia, kad nežiūrint į galimą konservatyvumą, etninės grupės yra ne izoliacijos, bet kontaktavimo produktas, kuris kaip vienija, taip ir skirsto žmones (Eriksen 2010, 122-123). Kitais

žodžiais, nežiūrint į kai kurių bendruomenių uždaramą, jos negali atsirasti be kontakto su kitais, bendrumas susiformuoja tik esant atsvarai.

Fredrik Barth (1998) taip pat akcentavo grupės kontaktą su kitais, dėka jo atsiranda etninės grupės riba, kai žmogus nustato kad kitas yra *kitoks*. Mokslininkas siūlo atsisakyti vidinių grupės skiriamųjų kultūrinių elementų vertinimo. Priimta nustatyti grupės skiriamuosius bruožus ir pagal juos vertinti ar individai galėtų priklausyti tam tikrai bendruomenei. Barth teigia, kad tų bruožų vertę nustato pati grupė ir šie kultūriniai elementai nėra pastovūs, jie gali keistis per kontaktus su kitomis kultūromis, jie gali prarasti arba atgauti svarbą, taip pat grupės nariai gali keisti savo identitetą, įsitraukti arba pasitraukti iš bendruomenės. Autorius identiteto tyrimuose suteikia pirmenybę žmogaus saviidentifikacijai, kaip jis pats save apibrėžia ir tas apibrėžimas dažnai kyla iš *kitų eliminavimo*. Jeigu mūsų nuožiūra, yra dvi panašios grupės, bet vienas jų narių, teigia, kad antra grupė yra kitokia, turima priimti tai, kaip faktą (Barth 1998).

Fredrik Barth (1998) siūlo įsiklausyti į tai, kaip patys individai save identifikuoja, per daug nesureikšminti vidinių kultūrinių bruožų ir pripažinti etninę grupę, kaip atvirą ir kontaktuojančią, kur per kontaktavimą braižoma riba tarp *mes* ir *jie*, kas tampa svarbiausiu identiteto formavimosi principu (Barth 1998).

Taigi, etninis identitetas – yra etniškumu pagrįsta savimonė. Dažnai jis yra perimamas iš šeimos narių, kurie perduoda tikėjimą į bendrą etnoso kilmę ir jo pirmenybę, ugdo bendras tradicijas, suteikiant jiems vienybės išsaugojimo prasmę. Toks identitetas neatsiejamas nuo kitų vertinimo, kuri kiti, būdami kitokiais, leidžia suvokti kas esi tu.

1.2.2 Regioninis identitetas

Regioninis identitetas neatsiejamas nuo regionų braižymo. Naujasis regionalizmas negaili kritikos tradiciniam regionų skirstymui. Skirtingi mokslininkai siūlo skirtingas perspektyvas: brėžti ribas pagal gyventojų identitetą, pagal ekonomikos lygį, tarpregioninį bendradarbiavimą, istoriją ir kitą. Yra manymas, kad apskritai neverta brėžti jokių ribų, kad regionai nėra stabilūs, jie gali keistis, transformuotis ir perbraižyti savo ribas (Paasi 2011, 10-11).

Vis dėl to, dažniausiai yra siūloma atsižvelgti į situaciją kompleksiskai, regionas nesiformuoja tik vieno aspekto pagrindu. Čia svarbu atkreipti dėmesį į istoriją; ekonominį ir socialinį lygį bei ryšius su kitais regionais; kultūrą ir gyventojų identitetą.

Regionas, panašiai kaip identitetas, formuojasi panašumo ir skirtumų pagrindu. Jame koncentruojasi savita kultūra, savo patirtimis ir pasaulėvoka panašūs žmonės, vyrauja panaši ekonominė padėtis ir visa tai atsiranda iš socio-ekonominės konkurencijos ir istorinių bei kultūrinių skirtumų. Formuojantis regionui, šis procesas apima keturis etapus: (1) teritorinis kietųjų ir minkštųjų sienų nustatymas; (2) susimbolinimas pagal pavadinimą ir kitus ženklus; (3) bei institucijų atsiradimas ir (4) regiono tapimas regioninės sistemos ir visuomeninio suvokimo dalimi (Paasi 2011, 12-13). Taip pat, galima manyti, kad svarbūs galėtų būti peizažai ir gamtinės sąlygos, kas susimbolina regiono įsivaizdavimą arba geografiškai atskiria teritorijas, pavyzdžiui, kalnais, vandens telkiniais.

Paasi (2011) mano, kad regioninis identitetas gali būti sudarytas iš dvejų dalių: (1) regiono kaip vietos ir (2) regionui atitinkančių pasaulėvokos arba kultūros identitetų. Tokia savimonė formuojama individualių ir institucinių praktikų, ekonomikos, politikos, kultūros, žiniasklaidos ir švietimo. Toks identitetas yra labai sudėtingas reiškiny (Paasi 2011, 13).

Paasi (2011) teigia, kad bendros mąstysenos pagrindu formuojamas regioninis identitetas yra sunkiai palankomas, nes kyla klausimas kiek individas pajėgus dalyvauti tokios mąstysenos mainuose ir palaikyme. Kalbant apie regioną kaip artimą širdžiai vietą, kiek ji lieka aktuali migracijos procese? Ar žmogus sugeba aktualizuoti ją fiziškai būnant kitur arba kaip stipriai prie šios vietos prisiriša imigrantas. Visgi manoma, kad gimtinė daugeliui žmonių išlieka svarbia vieta. Anssi Paasi mano, kad regioniniame identitete vis dėlto svarbų vaidmenį atlieka tarpregioniniai konfliktai ir konkurencija, tai yra *pasipriešinimo identitetas* ir kad regiono bei regioninio identiteto supratimas turi atsirasti iš atvejo konteksto analizės (Paasi 2011, 14-15).

Yeryomina (2011) taip pat, kaip Paasi, mano kad regionų skirstymui įtakos turi politinė, socialinė, ekonominė konkurencija, tačiau ji teigia kad regioninis identitetas taip pat yra atsakas globalizacijai. Tuo metu, kai pasaulyje kalbama apie globalumą, žmonės gali siekti tapatinimosi su konkretesne vieta, kuri yra susijusi su emociniais patyrimais ir turi simbolinę reikšmę. Individas, priskirdamas save prie regiono, braižo mentalinį žemėlapi, simboliškai nustato savo ir kitų vietą erdvėje (Yeryomina 2011). Regioninis identitetas gali apimti skirtingo pločio regionus, nuo tarptautinių iki esančių šalies viduje, kur toks identitetas iš tikrųjų gali tapti atsaku globalizacijai. Visgi, galima

manyti, kad regioninis identitetas yra tas pats panašumų ir skirtumų paieškos procesas, iš kurio atsiranda tapatinimasis su regionu.

Regioninis identitetas šalies viduje gali būti atsaku globalizacijai arba net gi bendrai šalies politikai, kur kyla noras susitapatinti su konkretesne vieta, kuri yra artimesnė individui, su kuria yra susiję asmeniniai prisiminimai, turima emocinio ryšio. Regionas akivaizdžiai kyla iš vidinių panašumų ir išorės skirtumų, kuriuos apima socio-ekonominiai, politiniai, kultūriniai rodikliai. Viename regione gyvenantys žmonės patyria panašias patirtis, juos vienija viena istorija, čia gali formuotis specifinė kultūra, kuri gali būti apspręsta antropologinių ir gamtinių veiksnių, todėl žmonių susisiejimas su regionu yra natūralus reiškinys.

1.2.3 Pilietinis identitetas

Keating (1996) apibrėžia pilietinį identitetą kaip kolektyvinį kūrinį, paremtą bendromis vertybėmis, institutais ir socialiniu bendradarbiavimu. Toks identitetas kyla iš institucijų; papročių; istorinės atminties ir visuomeninių vertybių; bendros teritorijos, ignoruojant vidinius čia esančius skirtumus. Tačiau vien teritorijos neužtenka, būtina bendras vertybes ir identitetą formuojanti politinė ir socialinė sąveika. Pilietinis identitetas nėra susijęs su biologine kilme, kiekvienas gali identifikuoti save piliečiu, tačiau ne visi adaptuojasi vienodai, vieniems tenka įdėti daugiau, kitiems mažiau pastangų. Brubaker pateikia Keating apibrėžimą, kaip subalansuotą tarp *minkštojo* ir *kietojo* principo, kur kalbama apie individo laisvą identifikacijos pasirinkimą, bet kuris gali būti paveiktas grupės bendrų vertybių ir istorinės atminties (Keating 1996, 5-6³; cit iš Brubaker 2006, 251-252).

Brubaker (2006, 261-262) apžvelgia pilietinio identiteto problematiką. Toks identitetas gali būti *valstybės įrėmintas* (state-framed) arba *kontr-valstybinis* (counter-state). *Valstybės įrėmintas* identitetas kartais dar yra vadinamas pilietiniu (Essien 2020, 130) arba valstybiniu (Drobizheva 2013, 75). Į šią sąvoką įeina solidarumas su valstybe ir jos politika. Čia yra svarbi pilietybė, dalyvavimas politiniame gyvenime, bendros, narystę įrodančios, patirtys ir vertybės (Brubaker 2006, 262; Essien 2020; Drobizheva 2013).

---

³ Keating, M. 1996. Nations against the State: The New Politics of Nationalism in Quebec, Catalonia and Scotland. N.Y.: St. Martin's Press

Kontr-valstybinis (Brubaker 2006, 262), nacionalinis (Essien 2020, 130) arba pilietinis (Drobizheva 2013, 75) identitetas reiškiasi per solidarumą su piliečiais. Čia nebūtina turėti pilietybę ir gyventi šioje šalyje, bet galima jausti savo ryšį su šia teritorija, pavyzdžiui, istoriniu arba kitokiu pagrindu, čia akcentuojami kultūriniai sąryšiai (Brubaker 2006; Essien 2020; Drobizheva 2013). Kadangi nėra vieningo susitarimo dėl terminų, šiame darbe bus vartojami Brubaker (2006) siūlomi apibrėžimai: *valstybės įrėmintas* ir *kontr-valstybinis* identitetai, kadangi jie geriau atskleidžia slypinčią po pavadinimu esmę. Apibendrinant, pilietinis identitetas gali formuotis ties valstybę ir jos politiką, reikšti solidarumą su šalimi, arba piliečiai gali vienytis pagal bendras žmogiškąsias patirtis ir vertybes, tokiu atveju, tai būtų solidarumas su kitais šalies piliečiais.

Brubaker ir Cooper (2000) jau kalbėjo apie tai, kad valstybės veikiamas identitetas gali būti įpirštas ir *kristalizuotas*, panašiai mano Čiubrinskas ir Kuznecovienė (2008, 16) bei Woodward (2004, 44). Bet kaip gi valstybė veikia ir įtvirtina savo piliečių identitetą? Pastebima, kad valstybė bando vienyti savo šalies gyventojus simbolių dėka: vėliava; himnas; ritualai; pasas, ir kt. Taip pat formuojama bendra mąstysena, ugdomas patriotizmas. Prireikus suvienyti visus šalies piliečius, nepriklausomai nuo jų kilmės, neretai vartojami šeimyniniai kreipiniai, tokie kaip: broliai ir seserys, tėvynė, motina ir kt. Atliekamąją funkciją pilietinio identiteto formavime vykdo biurokratija, įstatymai ir švietimo sistema (Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008, 22, 33; Woodward 2004, 8-10; Eriksen 2010). Galima manyti, kad tokiu būdu yra bandoma suformuoti valstybės įrėmintą identitetą, kadangi pagrindinis akcentas yra šalies simboliai ir atliekamas politinio elito poveikis gyventojams yra skirtas tam, kad sukurti lojalumą valdžiai. Tačiau, kai pasitelkiama brolių ir seserų retorika, gali būti prisidedama prie kontr-valstybinio identiteto, paremto solidarumo su šalies gyventojais.

1.2.3.1 Pilietinis identitetas mažumų tarpe

Gyventojų vienybę apsunkina jų nehomogeniškumas, ypatingai etninė kilmė ir rasė. Keating (1996) ir Woodward (2004) pastebi, kad kitos rasės atstovams, žmonėms, kurie savo išvaizda išsiskiria nuo dominuojančios grupės, sunkiausiai sekasi adaptuotis šalies visuomenėje. Tokie žmonės mato savo išskirtinumą ir negali priskirti savęs prie kitų, bei kiti pastebi mažumų skirtumus ir neskuba jų priskirti prie savo grupės (Keating 1996, 5-6 cit iš Brubaker 2006, 251-252; Woodward 2004, 134-145).

Valstybės turi skirtingas, mažumas veikiančias, strategijas. Vienur siekiama asimiliacijos ir teigiama, kad visi, kas laikosi vietinių įsitikinimų ir kalba viena kalba, yra vieninga tauta, tačiau, kaip jau buvo minėta, manoma, jog kitos rasės, savo išvaizda akivaizdžiai išsiskiriantiems žmonėms, nėra lengva asimiliuotis ir būti pilnai priimtais dominuojančiąja grupe. Kiti laikosi kraujo principo, bendros biologinės kilmės, tačiau ne iki galo aišku kaip nustatyti tą biologinę kilmę, įrodyti jos grynumą. Be asimiliavimo ir segregavimo, yra multikultūralizmo strategija, kur bandoma suvienodinti visų etninių grupių svarbą (Eriksen 2010, 174-176).

Tačiau panašu, kad nėra idealaus sprendimo. Jeigu gyventojai yra segreguojami, mažuma patiria diskriminaciją, kai gyventojai yra asimiliuojami ir sulyginami, kyla baimė, jog valstybė kėsina į jų individualumą ir prigimtį. Multikultūralizmo paradoksas apspręstas to, kad palaikant kultūrinę įvairovę, kai kurie žmonės jaučia pareigą užsiklijuoti ant savęs etninę-kultūrinę etiketę, nepriklausomai nuo to, ar jie tikrai to nuoširdžiai nori (Eriksen 2010, 176).

Thomas Hylland Eriksen (Eriksen 2010) pastebi, kad vis dėl to piliečiai prioretizuoja pilietinį identitetą, nepriklausomai nuo etniškumo. Etniškumas gali būti antraeilis ir priskiriantis prie mažumos, arba jis gali būti visai nereikšmingas dėl asimiliavimo. Tačiau kaip priskyrimas prie mažumos, taip ir asimiliacija sustiprina dominuojančios grupės galią. Mažuma neegzistuoja be daugumos – dominuojančios grupės. Panašus kontaktavimo, panašumų ir skirtumų principas lydi identiteto tyrimus kiekviename žingsnyje (Eriksen 2010, 147-148). Tai yra kontrastų mechanizmas, kuriantis ir palaikantis žmonių kategorizavimą, atitinkamai prisidedantis prie identiteto formavimo.

Bandoma pasakyti, jog žmonių grupavimas ne būtinai vyksta pagal *biologinę kilmę*, žmonės taip pat vienija bendros patirtys, statusas ir teritoriją. Taip pat pastebėtas svarbus visuomenėje vykstantis procesas – kad dauguma neegzistuoja be mažumos ir mažuma įtvirtina daugumos pirmenybę.

Pilietinis identitetas glaudžiai susijęs su valstybe, tačiau reiškiasi jis nevienodai. Žmonės gali sietis kaip su valstybe ir jos politika bei istorija, arba reikšti solidarumą su kitais šalies gyventojais. Manoma, kad toks identitetas gali būti mažiau arba visai nekintantis, kadangi yra įtvirtinamas valstybės įrankių, tačiau situacija gali būti kiek apsunkinta mažumų, ypačingai tų kurie stipriai išsiskiria nuo dominuojančios grupės. Gyventojų vienybė komplikuojama skirtumų, valstybės įremintas identitetas gali susidūrinti su iššūkiais dėl nevienodų piliečių gyvenimo sąlygų ir teisių, o kontrvalstybinis dėl kultūrinių ir kitokių skirtumų gyventojų tarpe.

1.2.3.2 Identiteto institucionalizavimo praktikos Rusijoje

Susidaro įspūdis, kad Rusijai būdingi multikultūralizmo ir asimiliavimo bruožai. Leokadia Drobizheva (2013) pastebi, kad valstybinės nacionalinės politikos strategija Rusijoje būna vertinama priešišškai. Šalies mažumos baiminasi kad rusiškas identitetas yra pakaitalas prigimtinei kultūrai ir savimonei, kad tokia politika skirta tam, kad sunaikinti ir ištrinti kitokias, nedominuojančias bendruomenes ir kultūras. Tačiau autorė bando atkreipti skaitytojų dėmesį į tai, kad strategijoje Rusijos tauta apibrėžiama kaip skirtingus etnosus, religines pažiūras ir kitas tapatybes apimanti bendruomenė, suvokianti savo pilietinę priklausomybę ir politinį bei teisinį ryšį su Rusijos Federacija (Drobizheva 2013, 74-75).

Drobizheva (2013) pabrėžia pilietinio identiteto Rusijoje problematiką, toks identitetas yra ganėtinai jaunas, jį pradėta formuoti po Sovietų Sąjungos žlugimo. Daugybė žmonių prarado savo SSRS piliečio savivoką ir pradėta aktualizuoti etninį identitetą. Tam, kad susiformuotų šalies gyventojų pilietinis identitetas, politinis elitas veikė žmonių savimonę per idėjų ir vertybių sistemą, kuri iki šiol yra įdiegta į švietimo sferą ir žiniasklaidą. Veikimo principas nėra išskirtinis, bandoma parodyti piliečių panašumą šalies viduje bei skirtumus su kitų šalių gyventojais, kuriuos pagrinde sudaro ideologija ir vertybes, istorinius skirtumus. Taip pat svarbus lingvistinis-emocinis poveikis, autorė pažymi, kad iš politikų dažnai galima išgirsti tokius apibrėžimus kaip *Rusijos nacija*

bei vieninga Rusijos tauta. Drobizheva (2013) taip pat cituoja buvusį šalies prezidentą Medvedevą, kuris po protestų Maniežo aikštėje⁴, pareiškė kad valstybės tikslas yra sukurti vieningą Rusijos naciją, išsaugojant visų šalies tautų identitetus (Drobizheva 2013, 76-77). Tokiu pareiškimu buvo bandyta numalšinti Rusijos nacionalistų aistras ir išvengti etninės neapykantos ir diskriminacijos šalies viduje.

Autorės reziumuojami tyrimo rezultatai parodo, kad vis dėl to, dauguma Rusijos gyventojų tapatinasi su šia valstybe. Jie jaučia pasididžiavimą šalies pasiekimais meno, mokslo, sporto ir kituose šakose; per Rusijos paminėjimą jie apibrėžia savo vietą pasaulyje, pabrėžia bendrą istoriją. Pastebėta, kad Rusijos kaip tėvynės apibrėžimas, turi emocinį pririšimą, nebūtinai paremta institucinių įrankių (Drobizheva 2013, 81-82).

Tačiau Drobizheva (2013) pažymi, jog nežiūrint į Rusijos identiteto integracinę galią, gyventojai vis dar jaučia ir suvokia nelygybės, resursų skirstymo nesąžiningą sistemą, korupciją ir kitas šalies problemas, kurios neretai liečia Rusijos mažumas. Todėl autorė siūlo atsižvelgti į tai ir spręsti ekonominius ir socialinius trūkumus. Taip pat siūloma kurti kokybiškesnius dialogus su respublikomis, įsiklausyti į jų reikalavimus ir poreikius. Būti atsargiems diegiant rusų kalbos mokymą, kad jis neapribotų galimybės mažumoms mokytis jų prigimtinių kalbų (Drobizheva 2013, 83-84).

Andrey Dahin (2003) taip pat pastebi sistemos trukumus. Jo manymu Rusijos mažumų bendruomenės siekia išsaugoti pilietiškumą ir kartu savo kalbą, amatus, religiją, papročius ir kitą, tačiau sąlygos nevisiems yra vienodos, vieni yra ant išlikimo ribos, ypatingai tai liečia Šiaurės tautas, kiti turi daugiau laisvės savo respublikose, tokiuose kaip, pavyzdžiui, Tatarstanas, Baškirija ir Šiaurės Kaukazas (Dahin 2003, 10-12).

Tai kaip gi atrodo Naujausia Rusijos nacionalinės politikos strategija? Didžiąja savo dalimi ji deklaruoja tolerancijos ugdymą ir mažumų kultūrų bei kalbų išsaugojimą. Tai grindžiama šalies polietniškumu. Pagal visuotinį 2010 metų surašymą, Rusijoje gyvena

---

⁴ Protestai Maskvos Maniežo aikštėje kilo 2010 metų, gruodžio 7 dieną ir tesėsi penkias dienas. Pagal skirtingus šaltinius, susirinko nuo 5 iki 50 tūkst. protestuojančių nacionalistų. Visuomenės nepasitenkinimas kilo dėl *Spartak* futbolo komandos sirgalių nužudymo. Iš Šiaurės Kaukazo kilę vyrai nušovė Igorį Sviridovą ir sužalojo jo draugus autobusu stotelėse. Tačiau kaltinamieji buvo paleisti į laisvę. Su šiuo įvykiu siejami dar du rusų tautybės vyrų nužudymai, vienas buvo įvykdytas čečėnų kilmės žmogaus, kitas – ingušų. Pastebėta kad šitų žmogžudysčių tyrimai yra korumpuoti ir kaltinamieji nesulaukė savo bausmės. Tai dar labiau paaštrino konfliktą visuomenėje ir žmonės išėjo į aikštę dėl nepasitenkinimo saugumo sistema ir su akivaizdžiai rasistinėmis nuotaikomis. Dozhd, 2012. Prieiga: https://tvrain.ru/story/sobytiya_na_manezhnoj_ploschadi/ [žiūrėta 2022 02 12]

virš 190 etninių grupių, šie duomenys buvo surinkti atsižvelgiant į tai, kaip patys piliečiai save identifikavo. Oficialus dokumentas teigia, kad šalyje kalbama 277 kalbomis ir dialektais, valstybinėje švietimo sistemoje vartojamos 105 kalbos, iš kurių 24 yra vykdomas ugdymas ir 81 yra pateiktos kaip atskiras mokymosi dalykas (Rusijos Federacijos prezidento įsakas dėl valstybinės nacionalinės politikos strategijos Rusijos Federacijoje iki 2025 metų, 6-7).

Šioje strategijoje iškeltas tikslas – yra sukurti piliečių suvokimą, jog jie yra valstybės, jos visuomenės ir savo etnoso atstovai, kurie atsakingi už šalies ateitį ir kurie privalo laikytis pilietinių teisių, pareigų, bei Rusijos visuomenės vertybių. (Rusijos Federacijos prezidento įsakas dėl valstybinės nacionalinės politikos strategijos Rusijos Federacijoje iki 2025 metų, 3).

Iš dokumento galima spręsti, kad suvienyti visus šalies gyventojus bandoma per bendrą komunikavimo kalbą ir istoriją. Strategijoje akcentuojami karo žygdarbiai, teigiama, kad prie jų prisidėjo visos Rusijos tautos. O tam kad išsaugoti skirtingas kultūras, strategija deklaruoja suteikti galimybę mokytis savo kalbos, pažindinti gyventojus su visų šalies tautų istorija, kultūra, menu, mokslo atradimais per parodų, konkursų ir koncertų organizavimą, mokinių išvykas ir kt. Teigiama, kad tam, kad populiarinti mažumų kultūras, kuriami *draugystės* namai [дома дружбы], kultūriniai centrai, etnoparkai ir pan. (Rusijos Federacijos prezidento įsakas dėl valstybinės nacionalinės politikos strategijos Rusijos Federacijoje iki 2025 metų, 10-14).

Ši strategija deklaruoja palaikyti harmoningus etninius ir religinius santykius, užkirsti kelią ekstremizmui, kurti ekonominę ir socialinę lygybę taip skirtingų bendruomenių bei užtikrinti *indigenous people* [коренные народы] teises. (Rusijos Federacijos prezidento įsakas dėl valstybinės nacionalinės politikos strategijos Rusijos Federacijoje iki 2025 metų, 14). Tačiau kiek sėkminga ir tikroviška yra ši strategija?

Nacionalinė politika – yra valstybinė retorika, ši strategija nebūtinai turi būti įgyvendinta, arba įgyvendinama selektyviai. Tai, apie ką užsimini Drobizheva (2013) ir Dahin (2003), praplečia Alexandr Osipov (2012), kuris bando įrodyti, kad ne kiekviena tautinė mažuma Rusijoje, turi galimybę pasinaudoti siūlomomis privilegijomis. Situaciją Rusijoje Osipov (2012) vadina „sistemine veidmainyste“, kur politiniai simboliai turi didžiulę atskirti nuo valstybinių instrumentų, t.y. nacionalinės politikos strategijoje yra daug bendrų terminų ir išsireiškimų, juose trūksta konkretumo

ir tai leidžia įvairiai interpretuoti pateiktą informaciją ir išsižadėti pažadų. Ne kiekviena tautinė autonomija Rusijoje yra autonominė, ne kiekvienoje autonomijoje yra suteikiamos galimybės išsaugoti savo kultūrą ir kalbą, pavyzdžiui Tatarstane ir Tuvoje yra puoselėjamos mažumų kalbos, tuo tarpu Šiaurės Osetijoje, Kalmukijoje, Komi ir Karelijoje vartojama tik rusų kalba. Autorius taip pat pamini „užslėpta iššifravimą“, kur visuomenė, suvokdama nelygybę ir sistemine veidmainyste, nusprendžia nutylėti problemas, nes tai gali privesti prie atvirų konfliktų. Osipov (2012) teigia, kad Rusijos gyventojai mato problemas, bet pasirenka su jomis taikytis (Osipov 2012, 427).

Be politinio nesąžiningumo, turima ir vidinių konfliktų. Ulrike Ziemer (2011) tyrimai parodė kad XX a. pab. – XXI a. prad. Rusijoje suaktyvėjo mažumų diskriminacija, labiausiai nukentėjo imigrantai, kurių labai padaugėjo šiuo laikotarpiu. Taip pat vidiniai konfliktai dažnai būna paremti istorinės atminties, politinių konfliktų. Žmonės stigmatizuojami ir stereotipizuojami pagal tarpvalstybinius konfliktus ir aišku, pagal *kitoniškumo* bruožus (Ziemer 2011).

Toliau, iš informantų pasakojimų, paaiškės, kad korėjiečiai patenka į *eliminuos* mažumas, kur valstybė labai mažai, arba visai neprideda prie jų kultūros palaikymo ir jie taip pat buvo stigmatizuoti visuomenėje dėl politinio konflikto. Taip pat, jeigu konfliktai visuomenėje būna pagrįsti politinių tarpvalstybinių konfliktų, kyla klausimas kiek sąmoningai arba nesąmoningai valstybė prisideda prie nesantaikos kurstymo tarp šalies gyventojų.

Bendrarusiško identiteto politika yra gana paini. Iš vienos pusės, oficialiai strategija pateikiama pagal multikultūralizmo modelį, kur siekiama išsaugoti kiekvieną bendruomenę, tačiau Drobizhevovs (2013) pateikta žinia apie gyventojų baimes prarasti savo prigimtine kultūrą kelia klausimą kiek tokia strategija yra sėkminga. Tačiau ne kiekviena bendruomenė Rusijoje turi vienodas sąlygas išsaugoti savo kultūrą, nacionalinė politika liečia tik selektyviai atrinktas mažumas, visuomenėje būna diskriminacijos pagal istorinius konfliktus ir *kitoniškumo* bruožus. Diegiamos bendros kalbos, ideologijos ir istorijos metodikos, panašu naudojamos siekiant sukurti vieningą metanaciją, palankumą valstybei ir tapatinimąsi su ja.

2. KORĖJIEČIAI POSOVIETINĖJE ERDVĖJE IR RUSIJOJE

2.1 Migracijos istorija

Pirmieji imigrantai iš Korėjos pusiasalio pasiekė Rusijos Usurijską 1864 metais, pagrindiniai srautai atkeliaudavo iš *Tumangang* pakrantės. Gyvenimas daugeliui paprastų korėjiečių tėvynėje tapo nepakeliamu. Dideli mokesčiai, korupcija, darbo jėgos išnaudojimas, teisių pažeidimai, didžiulis potvynis šiaurinėse provincijose, badas, organizuotų hunhūzų grupuočių represijos, vėliau Japonų okupacija, privertė palikti namus ir ieškoti geresnių gyvenimo sąlygų svetimoje žemėje. Rusijos Tolimieji Rytai buvo artimiausia nepriešiška korėjiečiams vieta. Iš ideologinės pusės, Rusijos Imperija korėjiečių akyse buvo išvaduotoja, kuri nugalės visus priešus, dėl kurių jiems teko palikti tėvynę, iš praktinės pusės, tai per daug gamtinėmis sąlygomis nuo Korėjos nesiskirianti žemė, kur galima tęsti auginti pažįstamas augalines kultūras. Tačiau tokia emigracija iš Korėjos buvo nelegali. Jai sustabdyti buvo sugriežtintas pasienio saugumas, Korėjos pasieniečiai ir kariai sušaudydavo pabėgėlius lankais ir šaunamaisiais ginklais (Khan 2009; Kim 2014, 16).

Gavus leidimą iš Primorės gubernatoriaus apsigyventi Rusijoje, pirmosios keturiolika šeimų įkūrė pirmąjį korėjietišką kaimą Rusijoje – Tizinhė (지신허), pavadinimas buvo suteiktas pagal šalia tekančios upės pavadinimą. Valdžia davė šeimoms miltų ir sukūrė kontrolės postą su keturiais kariais, kurie turėjo saugoti korėjiečius nuo hunhūzų. Pirmieji imigrantai susidūrė su daugybe sunkumų, nemokėdami kalbos, neturėdami jokių įrankių ir mažas maisto bei gyvulių atsargas. Tačiau vietinė valdžia bandė padėti korėjiečiams kuo įmanydama. Kaimas plėtėsi, korėjiečiai apželdino neprižiūrėtą žemę, sukūrė sau puikią reputaciją (Khan 2009; Kim 2014, 16).

Nors jau šiame etape korėjiečių gyvenimas buvo žymiai geresnis, nei pusiasalyje, norėtasi turėti visas privilegijas, kurias buvo galima gauti per asimiliaciją: išmokti rusų kalbą; pereiti į stačiatikybę, pakeisti vardą į tokį, kuris būtų suprantamas rusakalbiamis. Ir korėjiečiai noriai asimiliavosi, nors tai nebuvo būtina. Valdžia suteikė korėjiečiams galimybę išsaugoti savo kultūrą ir kalbą, steigti mokyklas, leisti laikraščius ir kitą. Tai buvo dar vienas veiksnys, nulėmęs palankumą Rusijos imperijai, kadangi japonams okupavus Korėją, ten vyko aktyvi gyventojų japonizaciją (Khan 2009; Kim 2014, 22).

Korėjiečiai rodė pagarbą jiems priėmusiai šaliai. Stoję į Raudonąją gvardiją, kovo už sovietų valdžios įsitvirtinimą Rusijos rytuose. Tačiau tai neišgelbėjo jų, nuo vienos didžiausių tragedijų korėjiečių istorijoje. Nuo 1922 metų paastrėjo *geltonojo pavojaus* paranoja, korėjiečius pradėta kaltinti šnipinėjimu ir bendradarbiavimu su japonais. Korėjiečiai buvo naudingi Rusijai, kadangi apgyvendino ir apželdino negyvenamas teritorijas, bet prasidėjo kalbos apie tai, kad korėjiečiai atima darbą iš rusų ir tie iš bedarbystės tampa priklausomi nuo alkoholio (Khan 2009; Kim 2014, 33). Keista kaip korėjiečiai galėjo atimti darbą iš žmonių, kurie neturėjo supratimo, kaip dirbti žemę su moliu dirvožemiu. Būtent korėjiečiai atnešė naujas technologijas ir inovacijas į Rusijos imperijos, vėliau Sovietų Sąjungos žemės ūkį.

Galiausiai, 1937 metais prasidėjo priverstinė korėjiečių deportacija iš Tolimųjų Rytų į Centrinę Aziją. Atitinkamai, šiuo metu buvo sustabdyta korėjiečių imigracija į Sovietų Sąjungą, jau nebuvo jokios kalbos apie korėjietišką mokyklą ir institutus. Pradžioje, oficialiai tai buvo vadinama administraciniu perkėlimu, kalbėta apie tai, kad korėjiečių Centrinėje Azijoje reikia tam, kad tie apmokytų vietinius gyventojus auginti ryžius, tai iš tiesų yra svarbi priežastis, bet žymiai menkesnė už pagrindinius motyvus. Visų pirma, kaip jau buvo minėta, valdžia baiminosi japonų įsiveržimo per vietinius azijiečius Tolimosiose Rytuose; norėta išvengti kompaktiškai gyvenančių korėjiečių reikalavimo įsteigti jų autonominę teritoriją; bei siekta kovoti su demografinė krize Centrinėje Azijoje. Kadangi oficialiai, ši deportacija buvo paskelbta administraciniu iškeldinimu, korėjiečiai gaudavo įvairias pinigines kompensacijas ir būtiniausias atsargas (Khan 2009; Kim 2014, 40-41; Bugay 1992).

Tačiau, iškeldinimui buvo iškelti papildomi reikalavimai: apgyvendinti korėjiečius toliau nuo pasienio ir kad šalia nebūtų geležinkelio, siekiant išvengti pabėgimo atvejų; bei apgyvendinti juos kompaktiškai, ne daugiau nei tūkstantis šeimų vienoje vietoje, siekiant vykdyti stebėjimo kontrolę. Korėjiečiai neturėjo teisės kirsti respublikos sienų, išskyrus kraštutinius atvejus, tik su leidimu ribotam laikui. Bet nežiūrint į skaudžias patirtis, korėjiečiai neprarado dėkingumo ir iš patriotinių jausmų siekė tarnauti armijoje ir dalyvauti II Pasauliniame kare. Tas veiksmas buvo apsunkintas sugadintos reputacijos, todėl korėjiečiai įstodavo į armiją ne visada sąžiningais būdais, turėta ir dokumentų suklastojimo atvejų. Korėjiečiai, jiems būdingu būdu, bandė įrodyti savo solidarumą per darbštumą, jie pareigingai dirbo žemės ūkyje, siekė išsilavinimo ir valstybinių pareigų (Khan 2009).

1957 metais, po Stalino mirties, korėjiečiams buvo panaikintas judėjimo apribojimas ir jie pradėjo migraciją po Sovietų Sąjungą. Pagrindiniai traukos centrai: kultūros ir mokslo didmiesčiai, Maskva, Sankt-Peterburgas, Kijevas; šilto klimato regionai - Juodosios jūros pakrantė. Pastebima nemažai korėjiečių Rusijos Apatinio Pavolgio regione (Khan 2009; Kim 2014, 49; Kim 2015). Nors paaiškinimo, kodėl korėjiečiai imigravo į Pavolgį nėra, galima matyti šio regiono geografinį artumą su Centrine Azija, galimai tai buvo vienas migracijos veiksnių, pradėjęs darbo vietų, socialinių ryšių užmezgimui.

Lygiagrečiai, 1910-1945 metais vyko Sachalino korėjiečių imigracija į Karafuto⁵ guberniją. Vieni atvyko čia savo noru dėl patrauklaus darbo užmokesčio, kiti buvo atvežti į salą prievartą ir tokių atvejų buvo daugiausiai. Prasidėjus II Pasauliniam karui, Japonijai trūko darbininkų gamybos sektoriuje, todėl buvo nuspręsta pradėti privalomą darbo mobilizavimą, korėjiečiai buvo masiškai išvežami į Japonijai priklausančią Karafuto salą. 1945 metais, kai sala atiteko Sovietų Sąjungai, pradėta nagrinėti japonų ir korėjiečių repatriacijos klausimą. Pradėta nuo japonų, jų grįžimas sklandžiai tesėsi 1946-1949 metais, tačiau jiems išvykus, Sachalino įmonės kreipėsi į valdžią, kad ta atidėtų repatriacijos procesą, kadangi pradėjo trūkti darbo jėgos. Tuo metu, kai darbuotojų trūkumo klausimas buvo išspręstas, prasidėjo Korėjos pilietinis karas ir korėjiečiai negalėjo grįžti namo. Įvykus Korėjos padalinimui ir paaiškėjus, kad Sachalino korėjiečiai yra kilę iš pietinių provincijų, jų repatriaciją į JAV įtakos zoną, tapo neįmanoma, sovietų valdžia neketino ten vežti savo gyventojų. Tačiau kalbant apie Sachalino korėjiečių statusą, jie neturėjo pilietybės. Oficialiai juos kaip piliečius pradėta pripažinti nuo 1980 metų. Iki tol, jie buvo teisiškai apriboti, negalėjo keliauti už salos ribų, tai apsunkino darbo paieškas ir siekį mokytis aukštosiose mokyklose. Tuo tarpu korėjiečiai iš Tolimųjų Rytų turėjo pilietinį statusą, įrodė savo ištikimybę komunistiniams idealams, turėjo galimybę gauti gerą išsilavinimą (Din 2013, 7-8; Kim 2020, 91).

Kadangi korėjiečiai iš Tolimųjų Rytų, arba jau iš Centrinės Azijos, sukūrė sau gerą vardą, mokėjo rusų ir korėjiečių kalbas, buvo nuolankūs ideologijai, juos valdžia išsiuntė, bet jau be prievartos, į Sachaliną, kad tie apmokytų vietinius korėjiečius kalbos, teisės, skleistų komunistines idėjas. Sukurta situacija kurstė neapykantą tarp korėjiečių,

---

⁵ Dabartinio Pietinio Sachalino pavadinimas, šias teritorijas valdant japonams.

įtvirtindavo galios santykius. Žemyno korėjiečiai, būdami politikos ir valdžios atstovais, darbo vadovais ir kitų vadovaujamų pareigų darbuotojais, buvo priešišškai vertinami Sachalino korėjiečių, kadangi jie buvo privilegijuoti ir prisidėjo prie repatriacijos apsunkinimo. Būta daug buitinių, kasdienių konfliktų, natūraliai kylančių dėl pavydo, konkurencijos, istorinės atminties, konflikto pusiasalyje (Din 2013, 9-11; Kim 2020, 93-94). Nežiūrint į tai, kad tie konfliktai seniausiais yra užbaigti, galima tikėtis, kad pasakojimai ir nuoskriaudos yra perduodamos iš kartos į kartą, tęsiant vidinius korėjiečių skirstymus.

Taigi, korėjiečių istorija posovietinėje erdvėje yra labai turtinga, joje turima nemažai skaudžių, tragiškų įvykių. Tačiau, jų istorija yra nevienoda. Jie yra kilę iš skirtingų provincijų, atkeliavo į Rusijos teritoriją skirtingais laikotarpiais ir dėl skirtingų priežasčių. Be teritorinių, istorinių, teisinių, kitų patirčių skirtumų, akivaizdžiai turima kitokių papročių, tradicijų bei kitų specifinių bruožų, kurie bus aptarti sekančiame poskyryje.

2.3 Žemyninių koryo saram ir Sachalino korėjiečių kultūriniai skirtumai

Yulia Din (2013) pavyko sužinoti, kad *koryo saram*⁶ neretai pasižymėjo prastais korėjiečių kalbos įgūdžiais. Sachalino korėjiečiai buvo dėl to pasipiktinę, nes negalėjo suvokti, kaip šie žmonės ketina dirbti mokytojais Sachaline. Šiuo atveju, žemas korėjiečių kalbos lygis nulemtas to, kad *koryo* žmonės ilgą laiką gyveno kitoje kalbinėje aplinkoje, taip pat čia yra svarbi *koryo saram* ir Sachalino korėjiečių kilmė, dėl kurios gali kilti nesupratimas dėl kalbos taisyklingumo. Žemyno korėjiečiai kilę iš dabartinės Šiaurės Korėjos teritorijos, Šiaurės Hamgiongo provincijos ir yra *koryomar* (고려말) dialekto nešėjai. Dėl to, kad jie buvo izoliuoti nuo besikeičiančios literatūrinės ir šnekamosios kalbos Pchenjane ir Seule, bei rusų kalbos poveikio, jie sukūrė savitą kalbą. Teigiama, kad šiuo metu *koryomar* yra nevartojama kalba, kadangi *koryo saram* galutinai asimiliavosi rusakalbėje erdvėje (Din 2013, 12; Kim 2020, 95-96). Tačiau galima tikėtis atskirų, specifinių, žodžių vartojimo.

---

⁶ Коре́ сарам (kor. 고려 사람) – žemyno korėjiečių sinonimas. Pavadinimas, kuri sau suteikė korėjiečiai Rusijos Tolimuosiuose Rytuose (Kim 2020, 99).

Tuo tarpu Sachalino korėjiečiai kilę iš pietinių provincijų su savo išskirtiniu dialektu. Svarbu tai, kad japonų okupacija išstūmė korėjiečių kalbą, todėl sachaliniečiai buvo įgudę kalbėti japoniškai ir tai paveikė jų gimtąją kalbą. Sovietų Sąjunga leido korėjiečių vaikams mokytis korėjietiškosiose mokyklose, kas prisidėjo prie kalbos išsaugojimo ir atkūrimo, tačiau 1963 metais šis sprendimas buvo panaikintas ir palietė kaip Sachalino korėjiečius, taip ir *koryo saram*, abi dvi grupės pradėjo vartoti rusų kalbą kasdieniame gyvenime (Kim 2020, 96).

German Kim (2020) sako, kad *žemyninių* korėjiečių kultūra buvo stipriausiai paveikta aplinkos ir buvo prarasta daugiausiai kultūrinių elementų. *Koryo saram* racione praktiškai nebeliko jūros produktų, tuo tarpu Sachaline, korėjiečiai tęsia maisto tradicijas, tą jiems leidžia šalia esanti jūra. Taip pat pastebėta, kad *žemyno* korėjiečiai oficialiai pasirenka rusiškus arba europietiškus vardus, o salos gyventojai dažnai pasivadina korėjietiškais. Dar vienas kultūrinis skirtumas, kaip pavyzdys – yra gimtadienio minėjimas, Sachalino korėjiečiai laikosi seno papročio švęsti vaiko šimtadienį, kai *koryo saram* švenčia metines (Kim 2020, 94-95).

Sachaline susigyveno: tie, kas buvo mobilizuoti Japonijos valdžios; korėjiečiai iš Šiaurės Korėjos, atvykę laikinam uždarbiavimui ir minėti *koryo saram*, kurių tikslas buvo asimiliuoti vietinius korėjiečius. Skirtingų korėjiečių susidūrimas Sachaline privedė prie buitinių konfliktų, paremtų kultūrinių skirtumų ir pavydo *žemininems* korėjiečiams, turintiems privilegijas Sovietų Sąjungoje. Vėliau, prasidėjus Korėjos karui, konfliktai dar labiau paaštrėjo. Muštinės tapo įprastu veiksmu. Sachalino korėjiečiams, buvo draudžiama turėti artimus santykius su šiauriečiais, lygiai taip pat, kaip su *koryo saram*. Tačiau German Kim mano, kad šiuo metu, Sachaline nėra skirstymo tarp korėjiečių, šiauriečių saloje liko vos keli tūkstančiai, jie net nėra mokslininkų išskiriami ir tiriami kaip atskira grupė dėl savo nedidelio skaičiaus (Din 2013, 10-13; Kim 2020, 91-92). Tačiau, kaip buvo matyti iš *Facebook* komentarų, nemažai daliai tyrimo dalyvių, prisiminimai apie tuos konfliktus vis dar aktualūs.

Taigi, tarp korėjiečių posovietinėje erdvėje turima istorinių skirtumų: imigracijos laikotarpis; teritorinis išsidėstymas; socialinės, politinės patirtys. Taip pat, neišvengiamai susiformavo kultūriniai skirtumai: kalba; maistas; papročiai; vardai, kas neišvengiamai priveda prie atskirties.

3. KORĖJIEČIŲ IDENTITETO BRUOŽAI RUSIJOJE

Šiame skyriuje akcentuojami etnis, regioninis ir pilietinis identitetai, kadangi jie, kaip buvo pastebėta tyrimo metu, yra vieni aktualiausių Rusijos korėjiečiams. Kaip bebūtų, korėjiečiai savo išvaizda išsiskiria iš europietiškos šalies daugumos, tai fiziniai bruožai, kurių neįmanoma nuslėpti, markeriai, kurie gali žmogui priminti apie jo kilmę. Nemažiau svarbios yra ir kultūrinės praktikos. Tačiau Rusijos korėjiečiai nėra vienodi. Dėl skirtingų patirčių ir kultūrinių skirtumų atsiranda regioninis identitetas. Taip pat, ilgą laiką, gyvenant Rusijoje arba Rusijos kultūrinės įtakos zonoje, formuojasi sąryšis su šia valstybe ir jos kultūra. Toliau glaudžiau apie kiekvieną iš šių identitetų.

3.1 Etninis identitetas

Etninis korėjietiškas identitetas informantams yra svarbi asmenybės dalis. Dauguma jų pasivadina Rusijos arba Sachalino korėjiečiais, taip pat figūruoja rusakalbių korėjiečių, korėjietiškos kilmės rusų, etninių korėjiečių, *koryoin*⁷ ir *koryo saram* identitetai, kiekvienas iš jų neatsiejamai susijęs korėjietiška kilme ir kultūra. Todėl šiame poskyryje, remiantis Frederik Barth (1998) etninio identiteto teorija, teigiančia, kad etniškumo suvokimas atsiranda iš ribų su kitais braižymo, bus analizuojama pagal kokius kriterijus, tyrimo dalyviai, braižė tokias ribas (Barth 1998). Pastebėta, jog etninių ribų konstravimui informantai pasitelkia: išvaizdą; kultūrinius skirtumus – tradicijas, maistą ir vertybes; bei istorija.

3.1.1. Išvaizdos svarba konstruojant ribas su kitais.

Kalbant apie išvaizdą, informantai ją priskiria prie fiziologinio bruožo, kurio neįmanoma nuslėpti. Jeigu korėjietis gali prarasti savo kalbą ir tradicijas, tai jo išvaizda lieka vieninteliu *korėjietiško* elementu, jis tampa ypatingai aktualus, kai šalies dauguma turi europietiškus veido bruožus. Kaip sako Informantė nr. 4, išvaizda yra tai, kas priversdavo ją reflektuoti savo tapatybę – „Šalis kurioje aš gimiau ir absoliučiai visos sąlygos priversdavo mane užduoti sau klausimą – „kas aš apskritai esu?“, nes kai tu vizualiai išsiskiri nuo daugumos, tu užsiduodi klausimu – kodėl taip, kodėl *mes*

---

⁷ Корёин (kor. 고려인) – naujai sukurtas *koryo saram* sinonimas (Kim 2020, 90)

esame skirtingi, ne tokie... Arba kodėl *jie* yra tokie? Kodėl manę gali išpravardžiuoti? Kodėl kažkas gali tyčiotis iš kažko, dėl to, kad tu vizualiai turi kitokią išvaizdą?“ⁱⁱ

Neretai tokiuose diskusijose pradedama kalbėti apie plastines operacijas. „Nori tu to ar ne, bet nuo išvaizdos nepabėgsi, nebent pasidarysi plastinę operaciją“ⁱⁱⁱ (Informantė nr. 4). „Paprastai tariant, jeigu mums pakeisti išvaizdą, pasidaryti ten plastinę operaciją, užsidėti kaukę, kaip tame filme, tai niekas nesupras kad aš esu korėjietis“ⁱⁱⁱ (Informantas nr. 2). Kaip ir minėjo Kath Woodward, (2004) nuo daugumos savo išvaizda išsiskiriantys žmonės neišvengiamai apmąsto savo etniškumą ir vietą šalyje (Woodward 2004). *Kitokie* fiziologiniai bruožai matomai atsiduria ant *etniškumo ribos*, kai žiūrint į *kitokius*, Rusijos korėjiečiai pajunta savo biologinius-etninius šaknis.

3.1.2. Korėjietiškos tradicijos kaip korėjiečių tapatybės dalis

Šventės ir reikšmingos dienos. Interviu metu pasitelkiamos nuorodos į kultūrinius elementus, kurie yra svarbūs korėjiečių tapatybei, pavyzdžiui, tradicijos. Kalbant apie jas, dažniausiai užsiminama apie švenčių ciklą, kuris vadinamas *stalais* arba *gyvenimo ciklu*. Ši tradicija matoma kaip būdinga tik korėjiečiams ir skirianti juos nuo kitų etninių grupių. Šis ciklas apibudinamas kaip stalų organizavimas: *pirmasis stalas* yra vaiko pirmasis gimtadienis. *Antrasis stalas* yra vestuvės, *trečiasis – hangap* [хангап], jubiliejus pasiekus senyvą amžių, tradiciškai 60 metų, bet kai kurie švenčia būdami 70 metų, kadangi pailgėjo gyvenimo trukmė. Ir paskutinis *stalas* yra minėtuovės.

Korėjiečių pirmasis vaiko gimtadienis ir minėtuovės, yra vienos labiausiai išsiskiriančios, nuo vietinės kultūros, savo apeigomis šventės. Pirmasis gimtadienis ypatingas tuo, kad vaikas, kaip sako Informantė nr. 4, „ištraukia savo likimą“^{iv}, tai yra – prieš vaiką padedami įvairūs daiktai ir priklausomai nuo to, ką jis grėbia į rankas, sprendžiama kokia ateitis jo laukia. Minėtuovės taip pat turi savo specifiką – į namo laiptinę, kur gyveno miręs žmogus, išnešami jo daiktai ir padedamas maistas, kad kiekvienas norintis galėtų pasiimti kažką sau ir paminėti šį žmogų. Būto durys atidaromos ir neužrakinamos, čia ateina visi, kas bent kažkiek pažinojo mirusįjį, „tai gali būti pažįstamų pažįstami, ne tik artimi žmonės, *kaip pas rusus*“^v (Informantas nr. 6). Namuose turi būti minėtuvių stalas, kur žmonės ateina nusilenkti ir palikti pinigų arba vaises, tai padėka už aukojamus daiktus, kurie yra dalinami laiptinėje. Namai turi būti

pilni žmonių, nes manoma, jog žmogaus siela vis dar *gyvena* namuose, kol kūnas nėra palaidotas.

Minėtuvės turi būti organizuojamos tris kartus per metus: mirties dieną, per *sollal* [соллал] arba naujieji metai pagal mėnulio kalendorių bei per *chusok* [чусок] – derliaus dieną. Tačiau informantai sako nesilaikantys pilnai šios tradicijos, dažniausiai pamini kartą per metus - mirties dieną. Prie tradicinių švenčių informantai taip pat priskyrė naujuosius metus pagal mėnulio kalendorių *sollal*, tačiau nevisi šią šventę pamini ir ji, Rusijos korėjiečiams, būna ne tokia reikšminga kaip europiečiais praktikuojamas sausio 1 dienos minėjimas.

Informantas nr. 6 mano kad greit nebeliks tradicinių papročių. Jis kilęs iš Sachalino, kur korėjiečiams, patyrusiems mobilizavimą galioja repatriacijos programa, todėl daug senolių grįžo į Pietų Korėją ir niekas be jų jau tiksliai nežino kaip taisyklingai atlikinėti tradicines apeigas. Jis atsimena, kaip skambino pažįstamiems pasiteirauti dėl minėtuvių organizavimo ir jam sakė, kad darytų kaip pats mano teisinga, nes nebeliko senolių, kuriems būtų svarbios tos apeigos. Informantė nr. 4 taip pat mano, kad svarbu ne apeigos, bet atmintis. Ji papasakojo, kad gyvenant Naujoje Zelandijoje, jos mama patarė jai neorganizuoti jokio stalo, tik pagalvoti apie senelį, todėl dabar ji kiekvienais metais, jo mirties dieną, prisimena jį, išgerdama taurę vyno.

Nežiūrint į tai, kad tyrimo dalyviai pastebi savo tradicijų transformaciją ir baiminasi jų išnykimo, jos vis dar neprarandą savo svarbos korėjietiško konstravimo. Tokius pokyčius galima sieti su Čiubrinsko ir Kuznecovienės (2008, 34) teiginiu apie papročių transformaciją šalies mažumų gretose. Iš informantų pasakojimų susidaro įspūdis, jog tradicijos neišnyksta, bet prisitaiko prie Rusijos aplinkybių, jos keičiasi, bet išlieka svarbios ir tie tyrimo dalyviai, kurie turi vaikus, teigia siekiantys perduoti šių tradicijų laikymąsi savo palikuoniams.

Kultūrinių praktikų reikšmė. Kalbant apie reikšmę, kurią informantai suteikia šioms praktikoms, vieni teigia, kad tai proga prisiminti savo artimuosius ir susitikti su giminaičiais, kiti, kad tai yra jų etninio identiteto palaikymas. Pavyzdžiui, Informantas nr. 1 sako: „Va taip, dėl ko aš laikau save Rusijos korėjiečiu, dėl to kad aš, va, visus šiuos dalykus stengiuosi atlikti. Ir tai man reiškia, kad, va, ši kultūrinė mano dalis, ji,

va čia išreikšta. Tai yra, jeigu jos nebūtų, tai iš korėjietiško aš turėčiau tik akis, išvaizdą, maistą, bet tai mažiau identifikuoja^{vi}.

Informantas nr. 5 turi vaikų su rusų kilmės moterimi ir stengiasi perduoti jiems korėjietiškas tradicijas tam, kad vaikai neužmirštų savo šaknų – „tai svarbu tam, kad žmogus jaustųsi korėjiečiu, žmogus pusiau, ketvirtadaliu ar pilnai [korėjietis – aut.], tai nesvarbu. Svarbu tai, kad jis jaustųsi korėjiečiu, tai vis tiek anksčiau ar vėliau pasireiškia, nes... Pas mus korėjiečiai juokiasi, bet tampant vyresniam, tau labiau norisi valgyti kokius nors tautinius patiekalus“^{vii}. Taip pat jis sako, kad laikui bėgant, jaučia jog jam ir kitiems jo pažįstamiems pajautrėja etniškumo jausmas, dėl kurio norisi labiau laikytis tradicinės kultūros.

Maistas. Maistas taip pat dažnai minimas informantų kaip korėjiečių kultūros dalis, tačiau dauguma gamina įvairių kultūrų maistą. Informantai iš Uzbekistano ir Tadžikijos be korėjietiškos, rusiškos ir europietiškos virtuvės, mėgsta Centrinės Azijos maistą, pavyzdžiui, plovą. Tarp rusiško maisto atsiranda Kaukazo receptai, daugeliui patinka šašlykai. Visi informantai sako, kad jiems svarbus korėjietiškas maistas, kadangi tai yra jų kultūros dalis arba tai primena jiems vaikystę, tėvų gamintą maistą. Tyrimo dalyviai dažnai pamini korėjietiškas salotas, kurios nuo sovietų laikų yra labai mėgstamos rusų.

Tačiau nevisi suabsoliutina maisto reikšmę. „Jeigu tu korėjietis, tai būtinai turi valgyti korėjietišką maistą. *Načert* to reikia? Mes valgysime tai, ką valgom“^{viii} (Informantė nr. 4). Turima omenyje, kad informantė mėgsta įvairius patiekalus ir neketina kryptingai gaminti tik korėjietišką virtuvę. Kadangi ji kilusi iš Sachalino, paminėdama tai, kad tarp jos mėgstamiausių patiekalų yra japonų maisto, susimąstė – „nors mes gi korėjiečiai...“^{ix}, kad jie iš ideologijos, galbūt, neturėtų mėgti okupantų maisto.

Tik Informantas nr. 6 iš Sachalino teigia valgantis vien korėjietiškus patiekalus ir tai, jo nuomone atskiria Sachalino korėjiečius nuo *žemyno* ir *pajūrio*. Jis teigia, kad kiekviename name Sachaline yra ryžių viryklė, kasmet korėjiečiai susirenka kartu gaminti *kimchi*⁸, tomis dienomis gali iki 100 susirinkti žmonių, nors paskutiniu metu padaugėja tų, kurie gamina šias salotas individualiai savo virtuvėse.

---

⁸ Aštrūs rauginti kopūstai. Nacionalinis korėjiečių patiekalas.

Korėjietiška virtuvė nevienodai praktikuojama informantų, tačiau kiekvienas jų, daugiau ar mažiau valgo tradicinį maistą, kuris vertinamas tyrimo dalyvių, kaip jų išskirtinis etninis bruožas, prisidedantis prie korėjietiško konstravimo.

Konstruojant savo etniškumą, informantai pasitelkia tradicijas į kurias įeina švenčių ir kitų reikšmingų datų ciklas: stalai, naujieji metai pagal mėnulio kalendorių ir derliaus diena. Taip pat reikšmingą vietą tradicijose užima korėjietiškas maistas. Šios tradicijos tyrimo dalyvių nuomone yra išskirtiniai Rusijos korėjiečių bruožai, tai, kas išskiria juos nuo kitų šios šalies piliečių.

3.2.2. Vertybes siejamos su korėjietišku

Savo etniškumą informantai taip pat siejo su tam tikromis vertybėmis, pavyzdžiui, pagarba vyresniesiems. Jie teigia kad tai yra ritualizuota pagarba, kitokia nei jie pastebi pas rusus. Negalima bartis su tėvais, kelti balso toną, ginčytis. Kaip sako Informantas nr. 7 – „duoti atsaką [tėvams – aut.] – tai, aišku, yra savižudybė“^x. Priimta laikytis stalo etiketo. Pirma už stalo sėda vyresnieji, jie pirmieji turi pradėti ir užbaigti valgymo ritualą. Jaunesnieji turi įpilti jiems gėrimo ir visus veiksmus atliekamus vyresniųjų atžvilgiu, vykdyti dvejomis rankomis.

Informantas nr. 2 taip pat paminėjo išskirtinį, dalies tyrimo dalyvių nuomone – korėjietišką bruožą, etiketą ir vertybę – *nunchi* [нунчи]. „Dalis korėjietiškos kultūros, pavyzdžiui, yra *nunchi*, yra toks terminas, jį verčia kaip „takto jausmas“, „išauklėjimas“, „intuicija“, va visa tai kartu – yra *nunchi*, na tai kai žmogus be žodžių, pagal kažkokias smulkmenas... A! Emocinis intelektas [...]. Kai žmogus be žodžių supranta situaciją, kas ko nori, ten, va, tas žmogus, va, atliko kažkokį judesį, jis nori atsigerti vandens ir reikia jam dabar paduoti vandens [...]. Šis jausmas labai vertinamas, ypatingai, aš nežinau, pagyvenusių vyresnės kartos korėjiečių ir taip toliau... Na ir jaunų taip pat. [...] To išauklėja [...], vaikus, kurie parodo *nunchi* – pagiria, vaikus, kurie neparodo – išbara, tai yra, pasako – „ya... *nunchopta*“, tai kaip keiksmožodis – „ne, tu neturi *nunchi*, tai yra blogai, reikia su tuo padirbėti“^{xi}. Ritualizuota pagarba vyresniesiems ir *nunchi* pateikiami tyrimo dalyvių kaip išskirtiniai Rusijos korėjiečių bruožai, tai, kas būdinga jiems ir nebūdinga rusams bei kitoms Rusijos tautoms.

3.2.3. Korėjiečių kalbos svarba korėjietiškos tapatybės konstravime

Kadangi informantų kalboje pastebėti korėjietiški žodžiai, buvo paklausta apie jų gimtąją kalbą, kokia kalba vyraudavo jų šeimoje ir kokias kalbas jie moka. Visi informantai savo gimtąją kalbą laiko rusų, daugelis prastai moka korėjiečių kalbą, geriausiai įgudęs yra Informantas nr. 6, jis mokėsi korėjiečių kalbos mokykloje ir universitete, taip pat korėjietišškai kalbėjo jo seneliai, tačiau jis yra iš Sachalino ir yra tik trečios kartos korėjietis Rusijoje. Sąlygos Sachaline yra kitokios negu kituose Rusijos regionuose. Kalbos mokėjimas stipriai apspręstas šalies politikos, todėl plačiau apie tai bus pilietinio identiteto skyriuje.

Korėjiečių kalbos svarba. Kalbėdami apie korėjietišumą, informantai nelaiko korėjiečių kalbą esminiu etniškumo elementu. „Aš manau, kad korėjiečių kalba, taip? Ji yra... Mmm... Ji svarbi, bet tai nėra principinga, taip? Kriterijus, pagal kurį aš negalėčiau pavadinti savęs korėjiečiu. Galiu, nes yra tam tikrų kitų, taip, tradicijų, papročių, va, kuriuos, sakykime, seka seneliai mūsų, tėvai, mes - jaunimas“^{xii} (Informantas nr. 1). Pastebima, jog informantų etniškumas labiau paremtas tradicijų ir papročių, o kalbos svarba galėtų sumenkėti dėl stiprios kalbinės asimiliacijos.

Motyvacija mokytis kalbos. Visi tyrimo dalyviai bandė mokytis korėjiečių kalbos, bet tik keli iš jų pasiekė gerų rezultatų. Teigiama, kad išmokimui trūksta motyvacijos. „Aš mokiausi *univere*, senelio brolis pasakė, kad yra korėjiečių kalbos kursai Volgograde, „*eik mokytis korėjiečių kalbos, tu gi korėjietis*“. Na aš nuėjau, mokiausi prastai. [...]. Aš bandžiau mokytis kelis kartus, motyvacija buvo – „*na aš gi korėjietis, turiu mokėti kalbą*“, va. Kitos kažkokios motyvacijos, tarkime – „man patinka kalba, noriu žiūrėti filmus korėjiečių kalba, klausytis muzikos ir taip toliau, apsigyventi Korėjoje, ten mokytis“, na tokios motyvacijos aš neturėjau. Va, todėl [...] taip ir neišmokau bent jau baziniame lygmenyje...“^{xiii} (Informantas nr. 1).

37 metų Informantė nr. 4 iš Sachalino labai mėgsta mokytis kalbų, be gimtosios rusų kalbos, ji moka anglų, ispanų, mokykloje turėjo vokiečių kalbos pamokas. Jos hobis – mokytis partnerių kalbos, taip ji išmoko italų ir afrikaans pagrindus. Tėvai, patys nemokėdami korėjiečių kalbos, bandė skatinti dukrą jos mokytis, tačiau ši kalba informantės nesudomino. „Kai aš pradėjau lankyti mokyklą, aš, tiesą sakant, neturėjau noro mokytis korėjiečių kalbos. Ir kai aš bandžiau jos mokytis tapus suaugusia, prieš

dešimt metų, mano bandymai buvo nesėkmingi [...]. Aš nejaučiu tokio meilės jausmo korėjiečių kalbai, kurią jaučiu ispanų^{“xiv}.

Korėjiečių kalba kaip informacijos apsaugos įrankis. Su visais informantais tėvai kalbėdavo rusų kalba. Priklausomai nuo amžiaus ir kartos, kai kurie informantai turėjo galimybę kalbėti korėjietišškai su savo seneliais ir proseneliais. Keli tyrimo dalyviai pažymėjo, jog jų tėvai kartais kalbėdavo korėjietišškai viešojoje erdvėje, kai nenorėjo kad aplinkiniai žinotų apie ką jie šneka. „Korėjietišškai, grubiai tariant, tėvai kalbėdavo kai jiems reikėdavo, tarkime, nuslėpti kokią nors informaciją, ten, jie, nežinau, *bijoje svetimų ausų* ir jie tada korėjietišškai pakalbės, vienas kitą supras ir [...] nežinau... Viešajame transporte, va, jiems reikia aptarti kažką tokio, kad per daug nepritraukti dėmesio, jie pakalbės korėjietišškai, va^{“xv} (Informantas nr. 2).

Šiaurinio ir pietinio dialekto dilema. 51 metų maskvietis Informantas nr. 5 teigia mokantis skaityti ir suprasti korėjiečių kalbą, tačiau jam sunkiai sekasi kalbėti, jis sako, kad moka rusų kalbą geriau nei daugelis rusų, o korėjiečių jam „iš esmės svetima kalba^{“xvi}. Kai jaunimas jau neturėjo galimybės aplankyti KLDK, jis būdamas vyresnės kartos atstovas, yra buvęs kaip Šiaurės, taip ir Pietų Korėjoje. Kadangi savo kilme jo protėviai yra iš šiaurinių provincijų, jis pažymi vieną problemą – kurio dialekto reikėtų mokytis? Rusijoje daug pietinio dialekto kursų, tačiau labai sunku rasti, kur būtų galima išmokti šiaurinio. Jaunystėje jis nesimokė korėjiečių, jau būdamas 50-ies nuėjo į pietinio dialekto kursus, kur grupėje buvo 200 žmonių, iš jų 2 korėjiečiai, 10 imigrantų iš Centrinės Azijos, kurie ketino vykti į Pietų Korėją uždarbiui, „o visi likę – mergaitės, tam kad klausytis k-pop^{“xvii}. Dauguma informantų, kurie yra užimti korėjietiškosiose organizacijose, taip pat pastebi, jog rusai labai domisi korėjietiška kultūra ir aktyviai dalyvauja organizacijų veiklose. Panašu, kad turėdamas ryši su Šiaurės Korėja, kuri yra jo ir kitų *žemyninių* korėjiečių istorinė tėvynė, jis užsiduoda dialekto klausimu labiau, nei jaunimas. Informantas nr. 5 norėtų kad jo vaikai išmoktų korėjiečių kalbą ir mano, jog jiems geriau mokytis pietinio dialekto, kadangi jis yra perspektyvus.

Taigi, korėjiečių kalba informantams nėra svarbus jų etniškumo elementas, galbūt taip nutyko dėl asimiliacijos. Tyrimo dalyviams trūksta motyvacijos mokytis kalbos, spėjama dėl poreikio trukumo. Taip pat pastebėta, jog vyresnio amžiaus informantas, kuriam teko apsilankyti istorinėje tėvynėje – Šiaurės Korėjoje, užduoda sau klausimą – kurio dialekto jis turėtų mokytis? Tačiau pasirinkus šiaurinį, labai sunku rasti tokius

kursus. Aplinkybės, kuriose atsidūrė tyrimo dalyviai, komplikuoja kalbos išmokimą ir jos vertinimą. Nežiūrint į tai, jog kalba, informantų žodžiais, nėra jiems svarbus korėjietiškumo elementas, tai yra daug reflektuojamas dalykas, ką parodo informantų dėmesys kalbos klausimui.

3.2.4 Istorijos interpretacijos

Išskirtinės korėjiečių istorinės patirtys Rusijoje. Istorija yra informantams svarbus jų kultūros aspektas, dažnai jis atsiranda su *koryo saram* arba *koryoin* ir Sachalino korėjiečių įvardijimais. *Koryo saram* vartojamas kaip visus posovietinės erdvės korėjiečių suvienijimas teritoriniu – istoriniu pagrindu. „Kai pas mus būna ten įvairūs forumai, taip, visuomeniniai, kai susirinka korėjiečiai iš skirtingų posovietinės erdvės regionų, taip, kad save identifikuoti, mes sakome – „*koryo saram*“, tai yra korėjiečiai, kurie buvo iškeldinti tais metais, prieš šimtą šešiasdešimt metų“^{xviii} (Informantas nr. 1).

Tuo tarpu paklausius Informanto nr. 8 kas yra Sachalino korėjietis, jis atsakė: „Sachalino korėjietis – tai tų žmonių, kurie buvo iškeldinti japonų valdžios iš Korėjos į Sachalino salą II Pasaulinio karo metu, tam, kad atlikti sunkų fizinį darbą, dalis savo noru, tačiau dauguma prievarta, palikuonys. Po karo mūsų protėviai, seneliai, buvo prievarta sulaikyti ir neišleisti į gimtinę. Iki pat 1990 metų“^{xix}. Todėl *Sachalino korėjietis (-ė)*, kaip pavadinimas, taip pat slypi savyje istoriją. Dažnai istoriniai skirtumai įvardinami kalbant apie regioninį identitetą, todėl plačiau apie tai regioninio identiteto poskyryje, bet istorija yra tai, kas primena informantams, kas jie yra, taip pat tai atskiria juos nuo kitų Rusijos tautų ir nuo kitų pasaulio korėjiečių.

Korėjietišku šaknų paieškos. Istorija Informantui nr. 2 taip pat svarbi, bet gilesniame lygmenyje. „Galbūt aš ne korėjietis, gal, aš nežinau, kažkas pasakė man, kad aš korėjietis, o aš iš tikrųjų ne, va. Bet vėliau, dėl *pabliko*⁹, bendraujant su skirtingais tyrėjais ir taip toliau, aš giliau supratau šį klausimą, ypatingai man labai padėjo [...] istorikas [...]. Mes turėjome mano prosenelio partinį bilietą, nuo dvidešimtųjų metų jis buvo TSKP narys ir... Pagal šį bilietą buvo galima surasti jo duomenis archyve [...] mes radome prosenelio jaunystės nuotraukas, kurių aš neturėjau ir informaciją apie gimimo vietą, tai Kyonheun, Hamgyon-Puktho. Dabar tai Šiaurės Korėja, bet tada tai buvo

---

⁹ Grupė socialiniame tinkle.

vieninga šalis [...]. Ir aš kai tai pamačiau, man kažkaip pagerėjo“^{xx}. Istorija šiam informantui buvo svarbi tam, kad įsitikinti ar jis tikrai yra korėjietis. Panašu kad jis dėl stiprios asimiliacijos ieškojo sąryšio su istorine tėvyne, sužinojęs iš kur atvyko jo prosenelis, jis pagaliau atrado tai, ko ieškojo, jis gavo juridinius ir istorinius savo kilmės įrodymus.

Taigi, konstruojant korėjietišką identitetą, informantai iškelia šiuos skiriamuosius bruožus: išvaizda; tradicijos ir vertybės, į kuriuos įeina pagrindinės šventės, protėvių minėjimas, maistas, ritualizuota pagarba vyresniesiems bei istorija. Šventės, tradicijos ir vertybės ateina iš šeimos, bandoma atkartoti tėvų vykdytus ritualus ir jų gamintą maistą. Korėjiečių kalba tyrimo dalyviams nėra esminis korėjietiško elementas, tačiau 51 metų informantas iškelia jam ir galimai jo kartai aktualų klausimą – kurio dialekto jis turėtų mokytis? Panašu kad šis klausimas kilo dėl vizito į Šiaurės Korėją, kurį jis turėjo sovietmečiu ir kuris yra sunkiai prieinamas šių metų jaunimui. Galimai tokie klausimai kartotųsi, jeigu tarp informantų būtų daugiau panašaus amžiaus žmonių.

3.2 Regioninis identitetas

Regionai atlieka svarbų vaidmenį informantų identifikacijoje. Anksčiau ar vėliau, kiekviename pokalbyje iškildavo vidinės korėjiečių separacijos tema. Informantai, kalbėdami apie Rusijos korėjiečius, išskyrė tokius regionus: Rusijos žemyninė dalis, pajūris ir Sachalinas, taip pat buvo paminėta, jog korėjiečiai gali skirtis priklausomai nuo siauresnių regionų ir miestų. Regionų skirstymas užeidavo už Rusijos ribų, išskiriant Centrinės Azijos korėjiečius (tie kas ten gyvena ir tie kas iš ten imigruoja į Rusiją), bei kalbant apie savo kilmę, buvo išskiriamos šiaurinės ir pietinės Korėjos provincijos. Visgi pagrindiniai regionai, kurie bus paminėti šiame poskyryje, liečia Rusijos žemyną, Sachaliną ir Centrinę Aziją, kadangi šios sritys buvo labiausiai akcentuojamos informantų, o paminėti pajūris ir siauresni regionai nebuvo detalizuojami tyrimo dalyvių ir jie nepateikė informacijos, kokių pagrindų jie išskyrė šias vietas. Pastebėta, jog regioninis identitetas tyrimo dalyvių yra konstruojamas per kilmės, istorinius, kalbos, maisto ir mentaliteto arba mąstymo bei teisinius skirtumus.

3.2.1 Istorija ir kultūra kaip skiriamieji Rusijos korėjiečių bruožai

Istorija. Griežčiausią ribą informantai braižo tarp *žemyno* korėjiečių (įskaitant Centrinės Azijos atstovus) ir Sachalino korėjiečių. Šiame skirstyme svarbų vaidmenį atlieka kilmė ir istorija. Sachalino korėjiečiai pabrėžia savo pietinių provincijų kilmę ir patirtą priverstinį mobilizavimą į Karafuto salą, tuo tarpu žemyno informantams yra svarbūs prisiminimai apie patirtą deportaciją į Centrinę Aziją ir šiaurinių provincijų kilmę.

Kultūriniai skirtumai. Kas liečia kultūrinius skirtumus, tyrimo dalyviai pateikia virtuvės skirtumus. Rusijoje ir kitose posovietinėse valstybėse išpopuliarėjusios korėjietiškos salotos, pavyzdžiui, *korėjietiškos morkos*, yra *žemyno* arba tiksliau Centrinės Azijos korėjiečių išradimas, kai jiems būnant deportacijoje, nutolus nuo jūros, teko išradinėti naujus maisto receptus. Sachalino korėjiečiai sako daug girdėję apie tas populiarias salotas, bet tai yra jiems svetima kultūra, jie teigia vartojantys daug jūros gėrybių ir *kimchi*.

Kalbant apie kitus kultūrinius skirtumus, kaip teigė German Kim (2020, 94-95), iš informantų pasakojimų matosi, kad Sachalino korėjiečiai švenčia vaiko šimtadienį, o *žemyno* korėjiečiai metukus, tačiau patys tyrimo dalyviai to nepabrėžia, galbūt dėl silpno tarpusavio komunikavimo.

Mišrioji kultūra. Tyrime dalyvavo informantė iš pajūrio regiono, jos tėvas yra *žemyno* korėjietis, o mama iš Sachalino. Informantė nr. 3 identifikuoja save Rusijos korėjiete. Ji sako, kad Chabarovske yra nemažai Sachalino korėjiečių. Panašu kad pajūris tampa buferine zona, kur susiduria dvi korėjiečių bendruomenės. Ji pati neskirsto savo kultūrinių praktikų pagal *žemyno* ir *salos* klasifikaciją, tačiau kai ji kalba apie savo tradicijas, pagal šimtadienio minėjimą, galima spėti, kad jos šeimoje vyrauja *salos* papročiai. Pajūrio regionas ir ten vyraujanti korėjietiška kultūra kelia daug klausimų ir didelį susidomėjimą, kadangi pats regionas ir čia gyvenantys korėjiečiai yra apibrėžiami informantų kaip kitokie, tačiau neaišku kuo jie skiriasi. Ar ten vykstantis glaudus skirtingų bendruomenių kontaktas sukuria naują bendruomenę su savita kultūra?

3.2.2. Kalbos skirtumai

Nors dauguma informantų nekalba korėjietiškai, jie sako, kad jų dialektai, buitiniai žodžiai ir net gramatika turi ženklų skirtumų. Sachalino korėjiečiai sako, kad Pietų Korėjoje *žemyno* korėjiečių niekas nesuprastų, nes jie vartoja visai kitokius niekam negirdėtus žodžius. Informantas nr. 6, puikiai išmanantis korėjiečių kalbą, pastebėjo net linksniavimo skirtumus.

Koryomal žemyno korėjiečių dialektas. Apie tai kas yra *žemyno* ir Centrinės Azijos korėjiečių kalba, papasakojo 31 metų Informantas nr.: „Va yra „mal“ – tai reiškia „kalbėti“, „žodis“ ir taip toliau. *Koryomal* – tai, sakykime, persikėlimo metu vyravusi korėjiečių kalba, tai yra, prieš šimtą šešiasdešimt metų, kai korėjiečiai migravo į Tolimuosius Rusijos Rytus, mes, va, mokėjome šią kalbą, kuria kalbėjo Senovės Korėja, vieninga Korėja. Vėliau ryšis tarp Rusijos korėjiečių ir Korėjos pradėjo silpnėti ir kalba pradėjo keistis, taip pat pusiasalio teritorijoje. Pietų Korėjoje, taip, dideli pakitimai vis dėl to, todėl mūsų protėviai kalbėjo *koryomal*. Va proseneliai, jie gerai mokėjo *koryomal*, seneliai taip pat kalbėjo ir suprato, bet pagrindinė buvo rusų kalba. Tėvai ir dabartinė karta – šimtu procentu rusų kalba. Aš suprantu tik atskirus žodžius, tėvai atskiras frazes, va. Tai yra, su kiekviena karta vis sudėtingiau darosi^{xxi}. Iš esmės šis pasakojimas nesiskiria nuo apibrėžimų mokslinėje literatūroje, pavyzdžiui, German Kim (2020, 95-96) *koryomar* dialektą taip pat pateikia kaip senovinę, šiaurinių provincijų, korėjiečių kalbą, kuri daugiau nepraktikuojama pusiasalyje ir kuri praktiškai jau išnyko posovietinėje erdvėje dėl korėjiečių asimiliavimo rusakalbėje aplinkoje.

Sachalino korėjiečių kalbos ypatumai. Sachaline niekas nekalba *koryomar*, čia gyvenantis korėjiečiai yra kilę iš pietinių provincijų, kur vyrauja kitoks dialektas ir į buvusią Karafuto guberniją jie atvyko žymiai vėliau, kai kalba jau patyrė transformaciją, didelę įtaką kalbai turėjo japonų okupacija (Kim 2020, 95-96). Informantas nr. 6, trečios kartos Sachalino korėjietis, papasakojo kad jo seneliai nemokėjo rusų kalbos, o tėvai kalbėjo mišria kalba. Kaip pavyzdį iš tėvų kalbos, jis pateikia žodį „*pokupathanikka*“ (покупатьханикка). Jo tėvai mėgo pasiimti rusiško žodžio šaknį, šiuo atveju buvo pasirinktas pilnas žodis „*покупать*“ kas reiškia „pirkti“ ir pridėta korėjietiška veiksmožodžio galūnė „*ханикка*“ (하니까).

Kadangi Sachalino korėjiečiai patyrė japonų okupaciją ir iš visų Sachaline gyvenusių apklaustųjų, Informanto nr. 6 šeimoje korėjiečių kalba buvo praktikuojama aktyviausiai, jo buvo paklausta apie tai, ar jo šeimoje atsirasdavo skolinių iš japonų kalbos. Informantas papasakojo, kad jo tėvas turėjo japonišką vardą, juos okupantai suteikdavo visiems tuo metu Korėjoje atsidūrusiems korėjiečiams. Tačiau jis niekad juo neprisistatydavo. Iš japoniškų skolinių informantas paminėjo valgymo lazdeles „*hashi*“ (хашхи) ir japoniskus prieskonius „*odinamoto*“ (одинамото). Informantas nr. 6 pasakė, kad ilgą laiką net neįtarė kad lazdelėms vartoja japonišką žodį, apie taisyklingą korėjietišką pavadinimą sužinojo tik institute, mokantis korėjiečių kalbos.

Nors visų informantų gimtoji kalba yra rusų ir dauguma jų prastai moka korėjiečių kalbą, kalbos skirtumai jiems yra svarbus skiriamasis elementas. Matomai dialektai yra glaudžiai susiję su istoriniais ir kilmės skirtumais, prie viso to, anksti kalbėti apie visišką jų kalbų išnykimą, kadangi informantų kalboje vis dar vartojami kai kurie specifiniai korėjietiški žodžiai, kuriuos vartojo jų tėvai ir seneliai.

3.2.3 Teisinės privilegijos ir jų padariniai

Kalbant apie teisinius skirtumus, jie liečia statusą Pietų Korėjoje. Sachalino korėjiečiams galioja repatriacijos įstatymas, jiems yra suteikiama šios šalies pilietybė. Informantė nr. 4 papasakojo, kad dabar visiems tautiečiams galiojanti f-4 viza¹⁰, pradžioje irgi galiojo tik Sachalino korėjiečiams. Teisinis statusas taip pat buvo karšta tema tarp *Facebook* komentatorių. *Žemyniniai* korėjiečiai išskyrė Sachalino korėjiečius pagal tai, kad jie turi daugiau privilegijų Pietų Korėjoje: nemokami būtai; pensijos; lengvatos; Korėjos pilietybė.

Vienas komentatorius atkreipė dėmesį į tai, kokį vardą sau pasirenka sachaliniečiai – *Sachalin hangukin*, kur *hangukin* – reiškia Pietų Korėjos pilietis. Jie patys atskiria save pagal savo pietinių provincijų kilmę. Tačiau nemažai *koryo saram* nesupranta tokio reiškimo, kadangi tuo metu, kai Sachalino korėjiečiai paliko pusiasalį, šalis dar nebuvo skilusi į šiaurę ir pietus. Taip pat kitas vardo variantas, *Sachalin hanin*, nors ir nenusako pilietybės, bet akcentuoja *pietų korėjiečio tautybę*. Nemažai žmonių pastebi, kad Sachalino korėjiečių atskirtis atsirado prasidėjus pusiasalio skilimui ir tame yra

---

¹⁰ Tautiečiams skirta palengvinto gavimo viza.

nemažai politikos. Vienas komentatorius teigia, kad visi yra korėjiečiai, kol nebando pretenduoti į privilegijas, kitu atveju atsiranda ginčai dėl to *kas labiau nukentėjo*.

Interviu metu informantai iš Sachalino nevartojo šių terminų, jie rusiškai pasivadindavo Sachalino korėjiečiais (сахалинские корейцы), rusų kalboje *кореец*¹¹ negali nurodyti pilietybės, tačiau tai tiesa, kad informantai pabrėžė savo ryšį su Pietų Korėja.

Informantų buvo paklausta, kaip jie buitiniame lygmenyje atskiria kitokius korėjiečius. *Žemyno* korėjiečiai apibrėžia sachaliniečius kaip išdidžius, menkinančiai vertinančius *koryo saram*. Tą patį minėjo *Facebook* komentatoriai, vienas Sachalino korėjietis papasakojo, kad kartą, *koryo saram* kompanijoje, paaiškėjus jo kilmei, jis buvo pašiepiamai išvadintas *pirmos rūšies žmogumi* tarp *koryo* žmonių, kurie prilygsta *purvui po kojom*. Komentaruose buvo daug kalbėta apie Sachalino korėjiečių išdidumą, dažniausiai jis siejamas su privilegijomis Pietų Korėjoje.

Informantas nr. 5 pastebi, kad Sachalino korėjiečiai laiko save grynesniais korėjiečiai. Galbūt tame yra kažkiek tiesios, Kadangi Informantė nr. 4 ir Informantas nr. 6 iš tikrųjų teigė, jog Sachalino korėjiečiai yra žymiai artimesni Pietų Korėjos kultūrai, tačiau šiuo atveju yra kalbama būtent apie ryšį su Pietų Korėja, bet ne korėjietiško grynumą.

3.2.4 Įsivaizduojami mąstymo ir išvaizdos skirtumai

Kaip jau buvo paminėta, Sachalino korėjiečiai turi prastą įvaizdį *žemyninių* informantų ir komentatorių tarpe, jie matomi kaip išdidūs dėl savo istorijos ir jiems paskirtų privilegijų Pietų Korėjoje. Tuo tarpu Centrinės Azijos korėjiečiams yra priskiriamas įsivaizduojamas *kolūkinis mąstymas*, stiprus sugludimas pagal gimtąjį kaimą, jie apibūdinami kaip *agrarinė tauta*. Informantė nr. 3 taip pat pastebi, kad „jie asimiliavosi su uzbekais, tadžikais, jiems būdingas kažkoks suktumas, toks įžvalgumas, kažkur apgalvotumas, kažkur toks – išgauti pelną, išnaudoti, [...] todėl aš nelabai mėgstu su jais bendrauti, haha“^{xxii}. Informantė pabrėžia dar išvaizdos skirtumus, ji teigia, kad *žemyniniai* korėjiečiai, palyginus su sachaliniečiais, turi siauresnes akis, apvalesnį veidą ir tamsesnę odą.

---

¹¹ Iš rusų kalbos – korėjietis

Rusijos *žemyniniai* korėjiečiai patys save dažnai apibrėžia kaip inteligenciją, kadangi dauguma čia grįžusių iš Centrinės Azijos korėjiečių, atvyko siekti aukštojo mokslo, todėl yra išsilavinę ir gyliai perėmę Rusijos mentalitetą, miestietišką gyvenimo būdą, tuo jie ir skiriasi nuo tų, kas liko Centrinėje Azijoje arba neseniai iš ten atvyko.

Informantais braižant regionines ribas, pastebimas stereotipizavimas, kuris pagal Eriksen (2010) yra įrankis, leidžiantis grupei nubrėžti socialinio pasaulio žemėlapi ir remiantis stereotipiniais skirtumais, nustatyti savo vietą visuomenėje (Eriksen 2010, 31). Tam, kad atskirti savo grupę, informantai skirtingiems korėjiečiams priskyrė tam tikrą būdą ir išvaizdos bruožus. Sachalino korėjiečiai išdidūs, Centrinės Azijos atstovai – agrarinė tauta, o Rusijos žemyno korėjiečiai – inteligencija. Centrinės Azijos korėjiečiai labiau įdege su siauromis akimis, o sachaliniečiai šviesiaodžiai su didelėmis akimis.

Taip pat tyrimo metu pastebėta, kad Sachalino korėjiečiai, kurie ilgą laiką negyvena Sachaline, vis tiek priskiria sau šį identitetą, todėl įdomu ar būtina gimti Sachaline tam, kad būti Sachalino korėjiečiu? Pastebima, kad yra du stiprūs identitetai: Rusijos ir Sachalino korėjietis. Jeigu dvejų Sachalino korėjiečių vaikas gimtų kitame Rusijos regione, ar jis identifikuotų save kaip Sachalino korėjietis?

Tokiu atveju, pagal tai, ką papasakojo informantai, galima išskirti ryškius Sachalino ir *žemyno*, bei atsirandanti *pajūrio* regioninius identitetus Rusijos viduje. Regioninis identitetas užaina už šalies ribų, kai kalbama apie pietinių ir šiaurinių provincijų kilmę ir paminimas Centrinės Azijos regionas. Šie identitetai susiję su istoriniais, kultūriniais maisto, teisiniais ir mentaliteto skirtumais.

3.3 Pilietinis identitetas

Visi informantai, nors kartą, viena ir kita forma, pasivadindavo Rusijos korėjiečiais, todėl svarbu sužinoti ką jie turi omenyje, kai taip pasivadina, ką jiems reiškia Rusija ir kaip jie konstruoja santykį tarp savo etninės grupės ir platesnės Rusijos visuomenės ar šios valstybės. Pastebėta, kad pilietinis identitetas pas informantus reiškiasi kaip kontrvalstybinis identitetas, kurį Rogers Brubaker (2006, 262) pateikia kaip rodantį solidarumą su šalies gyventojais, kuris reiškiasi per tikėjimą į kultūrinius sąryšius tarp gyventojų, kuriam nebūtinai fizinis buvimas šalyje.

Visi tyrimo dalyviai turi Rusijos pilietybę, net tie, kas gimė Uzbekistane ir Tadžikijoje, visi daugiau ar mažiau domisi politiniu ir socialiniu gyvenimu Rusijoje, Korėjoje ir gimtuosiuose kraštuose, bet dažniausiai toks susidomėjimas yra susijęs su jų darbu organizacijose ir aišku dėl to, kad tai yra realijos, kuriomis gyvena informantai. Tačiau tyrime dalyvavusiems žmonėms svarbiausi vienijantys aspektai yra bendra Rusijos piliečių kalba, kultūra ir mentalitetas.

3.3.1 Rusų kalba kaip Rusijos visuomenės jungtis

Kaip ir buvo anksčiau minėta, visi informantai teigia, jog jų gimtoji kalba yra rusų. Šiuo metu, šalyje, iš valstybės pusės nėra bandymų palaikyti korėjiečių kalbą. Tyrimo dalyviai pažymi, jog žemyninėje Rusijos dalyje nėra nei vienos valstybinės mokyklos, kur mokytų korėjiečių kalbos, tokių mokyklų ir institutų yra Sachaline, kur yra kompaktiškesnis korėjiečių išsidėstymas. Žemyninėje dalyje, yra daug korėjiečių kalbos kursų, tačiau jie visi vyksta arba korėjiečių organizacijose, kurios sukurtos pačių korėjiečių iniciatyva arba vykdomos Korėjos konsulato. Paklauius informantų, ar jie vestų savo vaikus į korėjietišką mokyklą, jeigu tokia būtų, visi atsakė, jog jiems svarbu kad pati mokykla būtų gera, korėjiečių kalba nėra prioritetas.

Kalbos praradimą informantai sieja su asimiliavimo būtinybe. „Tai yra, aš paaiškinu tai taip, kad mūsų kalba buvo prarasta, taip, nes mūsų protėviai turėjo išgyventi [...]. Mūsų protėviai norėjo, kad mes greičiau adaptuotumėmės Rusijos realybėje“^{xxiii} (Informantas nr. 1). O Informantas nr. 2 paaiškina kalbos praradimą tuo, kad sąjungoje trūko korėjiečių kalbos mokytojų. Šie informantai bando logiškai paaiškinti korėjiečių kalbos praradimą ir nekritikuoja šalies politikos, nulėmusios pilną kalbinę asimiliaciją.

Tačiau kitaip, nei dauguma tyrimo dalyvių, Informantė nr. 4 pasidalino skaudžia istorija, kaip jos tėvai, tiksliau mama, neteko gimtosios kalbos: „Dėl sovietinės propagandos, mokytojai atėjo pas [mamos – aut.] tėvus ir pasakė, kad nereikia kalbėti korėjietiška, nes vaikai turės užsienietišką akcentą ir ateityje jiems bus sunku gyventi. Na ir mano seneliai, tai žmonės – paprastoji darbininkų klasė, tai yra, jie visai neturėjo galimybės gauti aukštąjį išsilavinimą. Plius, tai turbūt korėjietiška... Gerbti žmonės, kurie yra aukščiau už tave bet kokioje hierarchijoje. „Jie gi mokytojai, žmonės išsilavinę, jie geriau išmano“. Na jie tiesiog patikėjo ir pasakė – „gerai, mes daugiau nekalbėsime“^{xxiv}. Ir visa tai įvyko Sachaline, kur manoma yra žymiai geresnės sąlygos

korėjietiškos kultūros išsaugojimui. Ši informantė, mokanti daug kalbų, nesutinka su šia nuostata ir mano kad korėjiečių kalba nepaveiktų rusų kalbos gebėjimų.

Panašu kad Nacionalinės politikos strategija neatskleidžia visos tiesios arba nėra pakankamai sėkminga, kadangi korėjiečių mažumai nėra sudarytos sąlygos mokytis jų gimtosios kalbos, vietoj to jie pilnai asimiliavosi rusakalbėje aplinkoje (Rusijos Federacijos prezidento įsakas dėl valstybinės nacionalinės politikos strategijos Rusijos Federacijoje iki 2025 metų). Matomai autoriai (Drobizheva 2013; Dahin 2003; Osipov 2012; Ziemer 2011) teisūs, kai sako, jog strategija orientuota į selektyviai atrinktas mažumas. Tačiau, dauguma informantų nesigaili korėjiečių kalbos praradimo, galimai dėl to, kad sieja savo tolimesnį gyvenimą su Rusija ir neplanuoja apsigyventi Korėjos pusiasalyje (plačiau apie tai 49-62 psl.).

3.3.2 Korėjiečių organizacijų ir socialinių tinklų vaidmuo

Tyrimo metu pastebėta visuomeninės veiklos svarba informantams. Panašu kad korėjietiškos organizacijos ir socialiniai tinklai atlieka tas funkcijas, kurių pasigendama iš Rusijos atliekamosios valdžios, tai yra kalbos ir kultūros palaikymas. Taip pat per visuomeninę veiklą, informantai siekia sukurti gerą korėjiečių įvaizdį bei palaikyti tarpusavio socialinius ryšius. Toliau bus plačiau papasakota apie šias funkcijas ir siekius.

Kultūros ir kalbos palaikymo funkcija. Informantams korėjiečių organizacijos yra labai svarbios kaip kalbos, taip ir kultūros palaikymui. Tyrimo dalyviai: Informantas nr. 1, Informantas nr. 2, Informantas nr. 3, kurie patys yra tokių organizacijų atstovai, teigia, jog stokoiant korėjiečių kalbos ir kultūros žinioms jų ir jų pažįstamų šeimose, jie bando kompensuoti tą trukumą savo organizacijose, kur rengiami kalbos kursai, įvairios kultūrinės paskaitos. Tai yra vienas iš tų veiksnių, kuris paskatino informantus pradėti visuomeninę veiklą.

Organizacijų atstovai ir nuomonės formuotoja pradėjo savo veiklą ne tik dėl asmeninio noro geriau pažinti savo kultūrą, ne tik tam, kad ją palaikyti vien pačių Rusijos korėjiečių tarpe, bet dar ir tam, kad skleisti korėjietišką kultūrą šios šalies plačioje visuomenėje. Informantas nr. 2 internetu susipažino su Informantu nr. 1, kuris jau dirbdamas korėjiečių organizacijoje, pakvietė jį į jų renginį Volggrade. Tas renginys

labai sužavėjo Informantą nr. 2 ir jis nusprendė sukurti kažką panašaus savo mieste. „Va veža jis manę į festivalį, kur pilną salę, 600 žmonių [...]. Šioje auditorijoje, korėjiečių turbūt tik 10 procentų daugiausiai, visi likę rusai [...] šaukia – „valio! Korėjietiški šokiai“, ten „korėjietiški būgnai“, va visa tai... Ir tai taip *kietai* skamba ir atrodo, nes anksčiau korėjietišką meną aš matydavau tik per kokį giminaičio jubiliejų, ir ten pasirodo, nežinau, *trys su puse šokėjos*, kurios, kaip taisyklė, yra jubiliato giminaitės, ir vos-vos kažką panašaus į šokį atlieka. O čia, reiškia, teatras, šviesa, visas šis dėmesys į sceną, va, tai vyksta magija [...] ir va man nutyko *lūžis*^{xxv}. Informantas pamatęs savo kultūros grožį ir populiarumą, patyrė *lūžį* ir nusprendė supažindinti Saratovo korėjiečius ir rusus su savo tradicijomis.

Tuo tarpu Informantė nr. 3 rašo savo blogą *Instagram*, kur kartais publikuoja straipsnius apie Rusijos korėjiečius. Ji sako, kad ilgą laiką patirdama nacionalizmą, ji pagaliau pradėjo didžiulis savo kilmę ir tai paskatino ją susipažinti su Rusijos korėjiečių istorija ir dalintis ja savo paskyroje. Įvairūs žmonės domisi jos užrašais, ne tik korėjiečiai, bet ir kiti rusakalbiai šios platformos vartotojai, ir tai motyvuoja informantę kelti tokias publikacijas, skatina ją didžiulis savo kilme.

Įvaizdžio formavimas. Pagal tai, kaip kalbėjo informantai, susidaro nuomonė, kad organizacijos ir kita asmeninė jų veikla taip pat yra susijusi su korėjiečių įvaizdžio kūrimu Rusijos visuomenėje. Informantas nr. 2 papasakojo, kad jo organizacijos tikslas yra – kad kiekvienas Saratovo gyventojas žinotų kas yra korėjiečiai ir sietų juos su kultūriniais atributais, pavyzdžiui, korėjietiškais būgnais ir šokias. Taip pat jis pasidalino tuo, kad Uzbekistane jis nesusimąstydavo apie tai, kas jis yra, kadangi šioje šalyje yra daug kompaktiškai gyvenančių korėjiečių, bet Rusijoje aplinkybės yra kitokios. Jo tėvai užsimindavo, kad nei Uzbekistane, nei Rusijoje, jie nėra vietiniai, todėl – „tam, kad tu turėtum autoritetą, įtakingumą, tu turi mokytis geriau, nei kitos tautybės atstovai, dirbti geriau nei kitos tautybės atstovai ir taip toliau. Nes iš tavęs daugiau reikalaus, žiūrės į tave ir pagal tave darys kažkokias išvadas. [...] Rusijoje, aš supratau, kad tarp daugelio savo pažįstamų, aš esu vienintelis korėjietis, kurį jie pažįsta, [...], pagal tavo veiksmus [...], žmonės vertins – „aha...“, na tarkime, jeigu tu prisigersi, kažkur gulėsi prisigėręs, visi tavo pažįstami sakys – „na čia korėjiečiai, va, jie guli prisigėrę, reiškia taip jie gyvena, jiems tai būdinga“, haha“^{xxvi}.

Toks reiškinys panašus į tai Kath Woodward (2004) paminėtą *socialinio kūrybiškumo strategiją* arba *social creativity*, kur manoma, kad mažiau įtakingos arba galingos visuomenės grupės siekia pagerinti savo socialinę poziciją, bando sukurti pozityvų savo identiteto sąryši su privilegijuota grupe, pavyzdžiui, *socialinio kūrybiškumo* atveju galima laikyti *black is beautiful* sloganą, kuris pozityviai paveikia juodaodžių savimoneę baltaodžių aplinkoje (Woodward 2004, 119).

Socialinių ryšių kūrimo funkcija. Korėjiečių organizacijos ir socialiniai tinklai taip pat yra svarbūs kuriant tarpusavio socialinius ryšius. Informantas nr. 5 prisidėjo prie organizacijos per pirmąją jų atsiradimo bangą, 1980-ais metais. Jis, kiekvieną kartą, grįždamas į Rusiją iš Uzbekistano, kur gyveno jo seneliai, ilgėjosi korėjiečių sugludimo, kuris yra Centrinėje Azijoje, kur dar išliko kolūkiai, į kuriuos deportuodavo korėjiečius, todėl pamanė kad būtų šaunu susivienyti Rusijoje. Tačiau laikui bėgant, šalyje prasidėjo kovos tarp Šiaurės ir Pietų Korėjos, už įtakingumą vietinių korėjiečių tarpe ir Informantas nr. 5 nusprendė nedalyvauti šiuose konfliktuose.

Be organizacijų, keli informantai formuoja interneto socialinius tinklus, susijusius su korėjiečiais ir jų kultūra. Pavyzdžiui, Informantas nr. 2 prisidėjo prie stambios grupės socialiniame tinkle administravimo dėl tos pačios priežasties, kuri paskatino Informantą nr. 5 prisidėti prie korėjiečių organizacijos. Jis sako, kad Saratove jam trūko bendravimo su korėjiečiais ir jis juto poreikį bendrauti su tokiais kaip jis. „Tai yra, norėjosi kažkaip surasti kontaktus, taip, tai yra, dalintis emocijomis, kuriomis tu negali pasidalinti su savo kitos kilmės draugais, paprasčiausiai dėl to, kad jie nesupras, kiek artimi jus bebūtumėte“^{xxvii} (Informantas nr. 2). Rusijos korėjiečių sugludimą informantai vertina kaip labai silpną ir siekia būdų bendrauti kitais korėjiečiais.

Iš informantų pasakojimų, susidaro įspūdis, kad korėjiečių organizacijos ir socialiniai tinklai padeda jų mažumai Rusijoje palaikyti savo kultūrinį palikimą, kurti korėjiečių pozityvų įvaizdį ir tarpusavio bendravimą.

3.3.3 Rusijos korėjiečių vieningumas

Plačiau apie susivienijimą, korėjiečių bendruomenės Rusijoje sugludimą visi informantai vertina kaip prastą. Teigiama, kad dažniausiai juos vienija organizacijos, bet buityje korėjiečiai bendrauja tik su savo giminaičiais. Renkantis draugus, gyvenimo partnerius ir savo aplinką, informatoriai pastebi jog jie bei kiti jų pažįstamieji, neprioretizuoja kitų korėjiečių. Dažnai informantai lygina save su žydais, Kaukazo tautomis, kur teigia kad šių tautų atstovai labai vertina savo bendruomeninę vienybę ir dažnai kooperuojasi, tuo tarpu korėjiečiai yra visai kitokie. Vieni mano, kad tai yra jų specifinis kultūrinis bruožas, kiti – kad tai susiję su istorija, kur korėjiečiai buvo laikomi nepatikimais, todėl jie vengė susibūrimo, kad niekas neapkaltintų juos šnipinėjimų. Taip pat, manoma kad tarp korėjiečių nėra sugludimo, nes tam nėra rimtų priežasčių, niekas nekėsinasi jų saugumo ar teisių. Informantas nr. 6 papasakojo, kad pamena vieną atvejį, kai susivienijo Sachalino korėjiečiai.

Tai įvyko dėl to, kad kažkas paskleidė gandą, jog saloje atsirado *skinhead`y*. Tuo metu, 90-siais 00-iais metais, Rusijos visuomenėje, ypatingai tarp mažumų, buvo labai baiminamasi šiuos grupuotės, todėl, Sachalino korėjiečiai susivienijo tarpusavyje, prie jų prisidėjo vietiniai rusai. Jie važinėdavo po salą, stebėdavo situaciją ir buvo pasirengę apginti vietinius.

Mažuose miestuose bendruomenės sugludimas apsunkinamas ekonominės-socialinės padėties. Informantas nr. 2 papasakojo, kad jų organizacijoje sezoniškai keičiasi nariai, kadangi dauguma jų studentai ir moksleiviai. Saratovas jo vertinimu yra mažas neturtingas miestas, kuriame nėra perspektyvų jaunimui, todėl po mokyklos, aukštojo švietimo įstaigos baigimo, korėjiečiai išvyksta į didmiesčius.

Silpnas sugludimas iš vienos pusės paaiškina stiprią asimiliaciją, kuri galbūt kažkiek paveikia šalies politiką skirti mažiau dėmesio korėjietiškos kultūros išsaugojimui ir iš kitos pusės gali paaiškinti korėjietišku organizacijų atstovų siekį susivienyti. Panašu kad tai du tarpusavyje susiję procesai, formuojantis Rusijos korėjiečių identitetą, kur susiduria stipri asimiliacija Rusijos visuomenėje ir siekis išsaugoti savo etniniškumą.

3.3.4 Rusijos korėjiečiai vs užsienio korėjiečiai

Bendrumą su kitais Rusijos piliečiais informantai laiko rusų kalbą, švietimo sistemą ir populiariąją kultūrą, sakoma kad visi jie augo klausydamiesi tų pačių lopšinių, pasakų, žiūrėdami tuos pačius filmus ir klausydamiesi vienodos muzikos. Taip pat, jie supranta tuos pačius pokštus ir anekdotus, kurių nesupranta užsieniečiai. Kiekvienas informantas minėjo rusišką mentalitetą, todėl tapo svarbu sužinoti koks jis yra ir kuo skiriasi nuo kitų.

Paklausius informantų kas yra rusiškas mentalitetas ir kaip jis pas juos reiškiasi, tyrimo dalyviai kaip atsvarą pateikdavo Korėjos mentalitetą, kurį jie mato kaip griežtą visų taisyklių laikymąsi ir šių taisyklių žėisti, į Pietų Korėją, atvyksta Rusijos korėjiečiai. Taisyklės, besąlygiškas paklusnumas ir greitas gyvenimo tempas Korėjos pusiasalyje yra tai, kas kritikuojama informantų, kas pabrėžiama kaip skirtumas tarp jų ir pusiasalio korėjiečių. Informantams būdingas rusiškas mentalitetas apibūdinamas kaip kūrybiškas mąstymas. Manoma kad jis kyla iš to, kad rusai gyvena išgyvenimo sąlygomis ir tai priverčia juos daug mąstyti, ieškoti išeičių ir galimybių palengvinti savo buitį. Keli informantai paminėjo kažkokius tyrimus, nurodančius, kad rusų intelektualiniai sugebėjimai yra geresni už tuos, kurie yra aptinkami Korėjoje. „Va Rusijoje mūsų mąstymas yra toks labiau lankstus, kūrybiškas, na dėl to kad yra daugiau laisvės... Ir istoriškai taip susiklostė, kad žmonėms Rusijoje teko kažkaip išgyventi, ieškotis išeičių, tai padarė didelę įtaką mentalitetui [...]. Tai yra mintrūs, labiau avantiūristiški... Ne visada tai panaudojama legaliai, bet tai stipru“^{xxviii} (Informantė nr. 3).

Informantas nr 7 pasidalino tokiu įdomiu mokykliniu palyginimu: „jeigu yra kažkokia užduotis, tu ją savaip išsprendei, palengvinai sau gyvenimą, tu šaunuolis. Mokytojas tau sakys, kad – „taip, tu šaunuolis, radai savo sprendimo būdą“. Jeigu tu ten taip pasielgsi, tai gausi dvejetą, nes tu nesiklausei kaip tau sakė daryti“^{xxix}. Jis būdamas Korėjoje pagal jaunimo programą, pastebėjo skirtumus tarp užsienio korėjiečių: vietiniai yra labai disciplinuoti, amerikiečiai yra per daug savimi pasitikintys, europiečiai labiausiai bendraujantys, o Rusijos korėjiečiai patys išradingiausi. Kaip pavyzdį, jis pateikė istoriją, kur pagal kilmę sugrupuotus korėjiečius, grupės viduje paprašė sužaisti *akmuo, žirkles, popierius*. Ta grupė, kurioje bus daugiausiai laimėjimų, bus paskelbta nugalėtoja. Kai kiti korėjiečiai žaidė sąžiningai, Rusijos korėjiečiai susitarė kas nuolat rodys akmenį ir kas rodys žirkles, tokiu atveju, jie neturėjo lygiųjų

ir surinko daugiausiai laimėjimų. Toks elgesys visus nustebino ir puikiai pademonstravo lanksčią rusiško mentaliteto mąstyseną.

Taigi informantai pasivadindami Rusijos korėjiečiai, mato savo bendrumą su kitais šios šalies gyventojais per bendrą kalbą, švietimo sistemą, populiariąją kultūrą, humoro jausmą ir ypatingą mentalitetą. Konstruojant skirtumus su kitais korėjiečiais, informantai labai akcentavo būtent mentaliteto skirtumus.

3.3.5 Tėvynės paieškos

Visi informantai laiko Rusiją savo tėvyne, Korėja jiems yra istorinė bet svetima tėvynė, todėl dėl mentaliteto skirtumų ir kalbos barjero, dauguma tyrimo dalyvių neplanuoja repatrijuotis. Palikti Rusijos informantai taip pat neplanuoja dėl to, jog jaučiasi šioje šalyje patogiai ir nepatiria jokios diskriminacijos. Toliau bus pateikiamos informantų mintys apie Rusiją, Korėją, bei patirtis šiuose šalyse.

Rusija vs Korėja. Rusiją kiekvienas informantas pavadina tėvyne, net gi tie, kas yra gimę ir praleidę vaikystę Centrinėje Azijoje. Savo atsakymus informantai pagrindžia tuo, kad Rusijoje jie praleido didžiąją savo gyvenimo dalį, čia įvyko svarbūs jiems įvykiai ir kiekvienas dėkoja šiai šaliai už suteiktą nemokamą aukštąjį išsilavinimą. Tuo tarpu Korėja yra įvardinama kaip istorinė tėvynė. Pasitikslinus ar istorinė tėvynė yra Pietų Korėja, buvo išgirsta, kad tėvynė yra vieninga Korėja, o Korėjos Respublika yra tos vieningos šalies dalis. Apie Pietų Korėją kalbama dėl to, daugumai informantų neteko lankytis Šiaurėje. Paklauius tyrimo dalyvių, ar jie norėtų persikelti į protėvių žemę, beveik visi atsakė kad nenorėtų, nes tai yra jiems *svetima* šalis ir kultūra, jie patogiai jaučiasi Rusijoje, todėl nemato prasmės kažką keisti. Jaunesnio amžiaus informantai pasakė, kad būtų įdomu išvykti į Korėją mokslams ar darbo praktikai, bet ne nuolatiniam gyvenimui.

Repatriacijos motyvas. Apie *grįžimą* į Korėją susimasto tik Informantė nr. 3. Jos mama yra Sachalino korėjietė, ji pagal repatriacijos programą išvyko gyventi į istorinę tėvynę. Informantei, kaip jos palikuonei, taip pat galioja palengvintos sąlygos *grįžti* į Korėją ir tai ją labai vilioja. Labiausiai Informantė nr. 3 yra sunerimusi dėl savo asmeninio gyvenimo, ji sako, kad jai būnant jau 35 metų yra sunku surasti vyrą Rusijoje. Kuo vyresni vyrai, tuo mažiau tarp jų lieka *gerų* ir nevedusių, taip pat ji sako suprantanti,

jog ne kiekvienam vyrui patinka azijietės. Ji papasakojo, kad jaunystėje močiutė reikalavo iš jos ištekėti už korėjiečio, kitaip nepaliks jai palikimo, bet po to, kai informantei sukako 25 metai, močiutė prašė susirasti jau bet kokį vyrą. Kadangi ji pastebi, jog užsienyje žmonės susituokia žymiai vėliau, ji tikisi, kad Korėjoje galės susirasti vyrą.

Kadangi Informantė nr. 3 galvoja apie santuoką Korėjoje, jos buvo paklausta apie tai, ką iš savo kultūros ji norėtų perduoti savo vaikui, kuris gimtų Korėjoje, į ką ji atsakė, kad jos vaikas būtinai bus *bilingvas*, jai svarbu perduoti jam rusų kalbos gebėjimus, tai taip pat yra svarbu Informantei nr. 4.

Informantės nr. 3 susirūpinimas asmeniniu gyvenimu paaiškina, kodėl ji yra vienintelė, norinti persikraustyti į Korėją, kadangi palengvintas sąlygas repatriacijai turi ir kiti informantai, kurie neketina jomis pasinaudoti. Taip pat, siekis perduoti vaikui rusų kalbą, parodo kad tai yra išskirtinis ir svarbus Rusijos korėjiečių bruožas, kurį bandoma išsaugoti.

Potyriai Korėjoje. Pati Korėja informantų, kurie visi lankėsi savo istorinėje tėvynėje, matoma kaip ekonomiškai pažengusi, tai įvardinama kaip privalumas, bet trūkumas - yra vietinis mentalitetas, pasireiškiantis per griežtą taisyklių laikymąsi, paklusnumo hierarchiją ir greitą gyvenimo tempą. Informantas nr. 2 palygino savo patirtį su filmuku *Kung Fu Panda 3*, kur panda, kuri visą gyvenimą praleido tarp kitų žvėriukų, atvyko ten, kur gyvena vien pandos. Tačiau, pastebėjus kultūrinius skirtumus ir pajutus kalbos barjerą, jis, kaip ir kiti informantai, pasijautė laikinu turistu šioje šalyje. Informantas nr. 5 turėjo galimybę apsilankyti kaip Šiaurės, taip ir Pietų Korėjoje, kur šiaurė, nors yra žymiai mažiau pažengusi, jam pasirodė artimesnė, žmonės buvo draugiškesni ir mentalitetas ne daug skyrėsi nuo sovietinio. Tačiau jis vis tiek teigia jaučiantis svetimas ir niekad nesusimąstydavo apie repatriaciją.

Patirtys Rusijoje. Kalbant apie patirtis susijusias su etnine kilme, informantai daugelyje atvejų nesureikšmino patyčių Rusijoje. Jie sako nepatiriantis kažkokios diskriminacijos, o pravardžiavimas būdavo tik vaikystėje ir tai, ne per dažnai. Teigiama kad tai yra įprastas vaikų bendravimo būdas, visi yra skriaudžiami, nepriklausomai nuo kilmės. Informantas nr. 2 ir Informantas nr. 6 paminėjo *skinhead* us, kad jų laikais tai buvo rimta grupuotė, kurios visi bijojo, labiausiai jie siautėjo Gerstmano ir Patriso

Lumumbos universitetuose bei jiems priklausančiuose bendrabučiuose, kur mokėsi ir gyveno daug kitataučių. Tačiau patys jie nėra susidūrę su *skinhead* ais. Informantas nr. 5 patyčias paaiškina *kaimo mentalitetu*. Jis sako, kad kaimiečiai sunkiai pasitiki kito kaimo gyventojais ir tarp jų yra dažnos muštinės, tai labai panašu į tai, kas vyksta miestuose, kai susimuša skirtingų rajonų atstovai. Jis sako, kad tarybiniais laikais, Maskva turėjo kvotas, kiek ji priima kaimo gyventojų ir šie imigrantai atvežė su savimi tokį mentalitetą, todėl iki šiol, kai kažkas pastebi žmogų, kuris yra kitoks ir svetimas, kyla nepasitikėjimas, o kartais ir konfliktai.

Kalbama apie tai, kad korėjiečių padėtis Rusijos visuomenėje yra labai gera, kadangi yra kitų tautų, turinčių žymiai prastesnę įvaizdį, dažniausiai tai yra imigrantai iš Centrinės Azijos ir Kaukazo tautos. Informantai taip pat pastebi, kad prie jų palankaus įvaizdžio prisidėjo populiarioji korėjietiškos kultūros banga ir apskritai, jie pastebi ne tik Rusijoje, bet ir visame pasaulyje augančią toleranciją tautinėms ir seksualinėms mažumoms. Tyrimo dalyviai teigia, jog Rusijoje jaučiasi saugiai ir patenkinti savo gyvenimu šioje šalyje.

Visi tyrimo dalyviai turi Rusijos pilietybę, bet nei vienas jos neakcentavo. Rusiją visi informantai, vienareikšmiškai pavadina tėvyne, kadangi čia jie praleido didesnę savo gyvenimo dalį, valstybei dėkojama už įgytą išsilavinimą. Iš visų tyrime sudalyvavusių žmonių, tik vienas mąsto apie galimybę apsigyventi Pietų Korėjoje dėl asmeninių priežasčių, bet ne iš *pašaukimo*. Pietų Korėja tyrime dalyvavusiems žmonėms yra svetima savo kalba ir mentalitetu. Galima teigti, kad informantų pilietinis identitetas formuojasi per solidarumą su kitais šalies gyventojais, kadangi būtent bendrai kalbai, kultūrai ir mentalitetui buvo suteikta daugiausiai dėmesio kalbant apie tai, kas skiria Rusijos korėjiečius nuo kitų jų tautiečių. Interviu metu Rusija kaip valstybė, kaip rusiška pilietybė, kaip domėjimasis šalies politika atsirasdavo tik po sukonkretinamųjų klausimų, todėl galima manyti, kad tai nėra esminis šio identiteto formavimosi elementas.

Taigi, informantų pilietinis identitetas yra solidarumas su šalies gyventojais, kuris reiškiasi per bendrą kalbą, mentalitetą, kultūrą, išsilavinimą. Iš pasakojimų darosi aišku, kad Rusijos nacionalinė politika nededa pastangų į korėjietiškos kultūros ir kalbos išsaugojimą, todėl vietiniai korėjiečiai, kaip sako informantai, yra giliai asimiliavę, nors dauguma jų nekritikuoja tokios politikos ir nesiskundžia savo padėtimi

visuomenėje. Panašu kad kiek palankesnės sąlygos yra Sachaline, tačiau informantų patirtys saloje skiriasi. Korėjietiškos kultūros išsaugojimas yra pačių korėjiečių reikalas, kuris daugelyje atvejų vykdomas nevalstybinių organizacijų ir Korėjos konsulato.

Panašu kad etninis korėjietiškas identitetas informantams yra svarbiausias jų identiteto struktūros elementas. Tačiau Rusijos korėjiečiai yra skirtingi savo kilme, istorija ir kultūra, dėl to kyla regioninis identitetas. Taip pat, visi informantai pasivadindavo Rusijos korėjiečiais, kur į rusišką asmenybės dalį įeina vienijanti su kitais gyventojais bendra kalba, mentalitetas ir kultūra (populiarioji kultūra, šventės, humoro jausmas) bei Rusijos kaip tėvynės supratimas. Tokiu būdu tai yra trys svarbūs ir tarpusavyje sąveikaujantys identitetai, įtvirtinantys Rusijos korėjiečių išskirtinumą kaip Rusijoje, taip ir globaliai pasaulyje.

Išvados

Šis darbas atskleidė, jog galima išskirti etninį, regioninį ir pilietinį identitetus kaip vienus reikšmingiausių, tyrime sudalyvavusių, Rusijos korėjiečių, asmenybės elementų.

Remiantis identiteto formavimosi teorijomis, teigiančiomis, jog savimonė formuojasi per kontaktą su *kitais*, reflektuojant skirtumus su *kitais* ir panašumus su *savais* (Woodward 2004; Čiubrinskas ir Kuznecovienė 2008; Barth 1998), pastebėta, kad informantai konstruoja savo etniškumą per: išsiskiriančią nuo dominuojančios šalies grupės, išvaizdą; kitokias tradicijas (*gyvenimo ciklo stalų* organizavimas, naujų metų pagal mėnulio kalendorių minėjimas; korėjietiška virtuvė) ir vertybės (ritualizuota pagarba vyresniesiems ir etiketas) bei istoriją, nurodančią korėjiečių išskirtinumą Rusijos visuomenėje ir jų istorinius šaknis, vedančius į Korėjos pusiasalį. Korėjiečių kalbos mokėjimas yra daug reflektuojamas informantų, tačiau nėra vertinamas kaip pagrindinis korėjietiško elemento.

Atsiskleidė, jog Rusijoje galima išskirti *žemyno*, Centrinės Azijos (imigrantai) ir Sachalino korėjiečius. *Žemyno* gyventojams informantai priskyrė tokius bruožus: šiaurinių provincijų kilmė, deportacijos į Centrinę Aziją patirtys, maistas (išskirtinės salotos) ir *koryomal* dialektas. Visa tai priskiriama ir imigrantams (korėjiečiams) iš Centrinės Azijos, tačiau skirtumai tarp šių dvejų grupių atsiskleidžia per įsivaizduojamus bruožus arba stereotipizavimą. Rusijos žemyno korėjiečiai įsivaizduojami kaip giliai rusiškoje kultūroje asimiliavusi „inteligencija“, dėl to kad gimė ir augo, bei gavo aukštąjį išsilavinimą šioje šalyje, tuo tarpu Centrinės Azijos korėjiečiai matomi kaip turintys „kaimišką gyvenimo stilių“, kaip teigiama informantų, dėl to, kad korėjiečiai buvo deportuojami į Centrinėje Azijoje sukurtus kolūkius ir būdami imigrantais, jie dar nespėjo asimiliuotis Rusijos kultūroje ir perimti *miestietišką mąstyseną*. Sachalino korėjiečiams priskiriama: pietinių provincijų kilmė; priverstinio mobilizavimo į Karafuto salą patirtys; maistas (kur vyrauja jūros gerybės); išsiskiriantis nuo *koryomal*, korėjiečių kalbos dialektas ir teisinės privilegijos Pietų Korėjoje (palengvintas vizos ir pilietybės gavimas, įvairios kompensacijos). Šio regiono korėjiečiai įsivaizduojami informantų kaip išdidūs (dėl privilegijų Pietų Korėjoje) bei turintys šviesesnę odą bei didesnes akis, nei žemyno ar Centrinės Azijos korėjiečiai.

Pilietinis informantų identitetas formuojasi pagrįdė pagal Rusijos visuomenei būdingus bruožus: rusų kalba; mentalitetas; humoro jausmas; bendra švietimo sistema; populiarioji kultūra. Santykis su valstybe nėra apspręstas politikos, Rusija yra įsivaizduojama kaip tėvynė, dėl to, kad tyrimo dalyviai praleido daug laiko šioje šalyje ir jai dėkojama už tai, kad ji suteikė informantams išsilavinimą.

Tyrimo dalyviai, būdami Rusijos korėjiečiais, atskiria save nuo kitų šalies piliečių savo išvaizda ir korėjietiškos kultūros elementais, tačiau tuo pačiu jie tapatinasi su Rusija ir jaučia vienybę su šios šalies visuomene ir ši vienybė, bendri Rusijos piliečių bruožai, atskiria informantus nuo kitų pasaulio korėjiečių. Tyrimo dalyviai nesiekia supanašėti su Korėjos pusiasalyje gyvenančiais korėjiečiais, iš jų pasakojimų, darosi aišku, kad jie vertina savo transformavusią kultūrą, jiems yra svarbu išsaugoti savo rusišką mentalitetą ir rusų kalbą. Rusiją informantai laiko savo tėvynę ir neplanuoja repatriacijos į Korėją dėl mentaliteto skirtumų ir kalbos barjero. Informantai visus Rusijos korėjiečius laiko vienodais pagal jų etniškumą, tačiau jie yra kultūriškai skirtingi, dėl to atsiranda regioninis identitetas. Korėjiečiai yra nevienodi ne tik Rusijoje, bet ir globaliai pasaulyje, kur informantai skiriasi savo pilietiniu identitetu, jie tapo *kitokiais*, perėmus rusiškos kultūros elementus ir turint specifines patirtis šioje šalyje.

Tolimesniuose tyrimuose būtų aktualu labiau pasigilinti į pajūrio regiono korėjiečių identitetą ir kultūrą, kadangi šis regionas buvo paminėtas informantų, tačiau jie nepateikė informacijos apie tai, kuo ypatingi Rusijos pajūrio korėjiečiai. Todėl svarbu išsiaiškinti kuo gi skiriasi šio regiono atstovai, kas įvyksta, kai susiduria *žemyno* ir *salos* korėjiečių kultūros. Taip pat įdomu susipažinti su siauresniu regionų skirstymu, sužinoti kuo išsiskiria mentalitetas ir gyvenimo būdas skirtinguose Rusijos žemyno regionuose, kaip jis paveikia korėjiečių identitetą ir kultūrą, tai neišryškėjo interviu metu, bet apie tai buvo užsiminama. Galimai tam, kad tai išsiaiškinti, reikėtų atlikti tyrimą stebėjimo metodu. Šį darbą taip pat būtų galima praplėsti, suradus daugiau skirtingų kartų atstovų ir nukreipiant fokusą į tarp jų esančius skirtumus.

LITERATŪRA

1. Alexseev, Mikhail A. 2020. „Majority and Minority Xenophobia in Russia: The Importance of Being Titulars“, *Post-Soviet Affairs*, 26, 2. Bellwether Publishing, p 86-120
2. Barth, Frederik 1998. *Ethnic Groups and Boundaries*, Long Grove: Waveland Press, Inc.
3. Brubaker, Rogers 2011. *Ethnicity without Groups*, Cambridge: Harvard University Press.
4. Brubaker, Rogers, Cooper, Frederick 2000. „Beyond identity“, *Theory and Society*, 29. Netherlands: Kluwer Academic Publishers
5. Bugay 1992 – Бугай Николай Федорович. “О выселении корейцев из Дальневосточного края”. Prieiga: <http://world.lib.ru/k/kim_o_i/a12.shtml> [žiūrėta 2022 03 22]
6. Čiubrinskas, Vytis, Kuznecovienė Jolanta (eds) 2008. *Lietuviškojo identiteto trajektorijos*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
7. Dahin 2003 – Дахин, А. В. “Соотношения этнической и национальной идентичности. Россия, Южная Корея, Канада”, *Философские науки*, номер 9. Москва: Гуманитарий, 5-23. Prieiga: <<https://www.socionauki.ru/journal/articles/130986/>> [žiūrėta 2022 03 20]
8. Din 2013 - Дин, И. В. „Корейская диаспора Сахалинской области: конфликты групп и столкновения идентичностей“, *История и международные отношения*, УДК: 947:088 (571.64) (=957). Prieiga per internetą: <https://www.academia.edu/8740621/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%B4%D0%B8%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B0_%D0%A1%D0%B0%D1%85%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9_%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D1%82%D1%8B_%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%BF_%D0%B8_%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_%D0%B8%D0%B4%D>

[0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9](https://cyberleninka.ru/article/n/rossiyskaya-identichnost-factory-integratsii-i-problemy-razvitiya)> [žiūrēta 2021 04 13]

9. Drobizheva 2013 - Дробижева Л. М. “Российская идентичность: факторы интеграции и проблемы развития“, *Социологическая наука и социальная практика*, номер 4 (36) том 9. Москва: ФНИСЦ РАН. Priēiga: <<https://cyberleninka.ru/article/n/rossiyskaya-identichnost-factory-integratsii-i-problemy-razvitiya>> [žiūrēta 2022 02 08]
10. Eriksen, Thomas Hylland 2010. *Ethnicity and Nationalism. Anthropological Perspectives*, 3rd ed. London: Pluto Press
11. Essien, Essien D. 2020. “Ethical Implications of Identity Politics for Good Governance in 21st Century Nigeria”, iš *Political Identity and Democratic Citizenship in Turbulent Times*, ed. Niels Noergaard Kristensen, Pennsylvania: IGI Global, 129-155
12. Yeriomina 2011 – Еремина Е. В. “Региональная идентичность в контексте социологического анализа”, *Регионология*, номер 3 2011. Саранск: Национальный исследовательский Мордовский государственный университет им. Н. П. Огарева. Priēiga: <<http://regionsar.ru/ru/node/781>> [žiūrēta 2022 02 08]
13. Khan 2009 - Хан, В. С. (ed). *Коре сарам: кто мы? Очерки истории корейцев*, Бишкек: Архи. Priēiga: <<https://koryo-saram.ru/han-v-s-koryo-saram-kto-my/>> [žiūrēta 2022 02 08]
14. Kim 2014 - Ким М.И. „Этнокультурное развитие народов России: проблемы сохранения этнической идентичности русскоязычных корейцев, Корё сарам в Урало-Казахстанском регионе“ iš *Сборник материалов межрегионального круглого стола, посвященного 150-летию добровольного переселения корейцев в Россию*, Оренбург: Коллектив авторов. Priēiga: <https://www.osu.ru/sites/niisu/docs/kore_saram.pdf> [žiūrēta 2021 06 03]
15. Kim 2014 - Ким, Герман. “Хронология Коре сарам. К 150-летию переселения корейцев в Россию”, iš *Коре Сарам: К 150-летию переселения корейцев в Россию*, ed. Ким Вячеслав. Москва: Media Land, 14-93. Priēiga: <<https://www.academia.edu/37641376/%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%B%D0%B0%D0%BD%D0%9A%D0%B8%D0%BC%D0%A5%D1%80>>

[D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F_%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B5_%D1%81%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BC_%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%95_%D0%A1%D0%90%D0%A0%D0%90%D0%9C_%D0%9A_150_%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%8E_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F_%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%B9%D1%86%D0%B5%D0%B2_%D0%B2_%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D1%8E_%D0%9C_%D0%9Cedia_Land_2014_c_14_93_pdf> \[žiūrēta 2022 02 08\]](#)

16. Kim 2015 – Ким И. А. „Процессы этнической идентичности корейского населения Нижнего Поволжья“, *Корё сарам записки о корейцах*. Priēiga: <<https://koryo-saram.site/protsessy-etnicheskoj-identichnosti-korejskogo-naseleniya-nizhnego-povolzhya/>> [žiūrēta 2022 03 22]
17. Kim 2020 - Ким, Г. Н. “Материковские и Сахалинские корейцы: различия и сходства”, *Этнографическое обозрение*, номер 3. Москва: Институт этнологии и антропологии им. Н. Н. Миклухо-Маклая РАН, 89–104. Priēiga: <<https://elibrary.ru/item.asp?id=43027566>> [žiūrēta 2022 02 08]
18. Kim 2020 - Ким, Г. Н. „Материковские и Сахалинские корейцы: различия и сходства“, *Этнографическое обозрение*, номер 3, Москва: РАН. Priēiga: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=43027566> [žiūrēta 2020 03 20]
19. Li 2013 – Ли, Наталья Геннадьевна “Этническая идентичность корейской общности как фактор социокультурной интеграции”, *Теория и практика общественного развития*, номер 7. Краснодар: ИД ХОРС. Priēiga: <<https://cyberleninka.ru/article/n/etnicheskaya-identichnost-koreyskoj-obschnosti-kak-faktor-sotsiokulturnoy-integratsii>> [žiūrēta 2022 03 20]
20. Nogay 2018 - Ногай, А. „Корё сарам в Корее“, *Корё сарам. Записки о корейцах*, October, 28, priēiga: <https://koryo-saram.ru/koryo-saram-v-koree/> [žiūrēta 2021 06 10]
21. Osipov, Alexander 2012. „Implementation Unwanted? Symbolic vs. Instrumental Policies in the Russian Management of Ethnic Diversity“, *Perspectives on European Politics and Society*, 13:4. London: Routledge, 425-442. Priēiga: <https://doi.org/10.1080/15705854.2012.731933> [žiūrēta 2022 04 07]

22. Paasi, Anssi 2011. „The region, identity, and power“, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, Volume 14 (2011) p. 9-16. Amsterdam: Elsevier Ltd.
Prieiga:
<<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811001819>>
[Žiūrėta 2022 02 18]
23. Rusijos Federacijos prezidento įsakas dėl valstybinės nacionalinės politikos strategijos Rusijos Federacijoje iki 2025 metų- Указ президента Российской Федерации о Стратегии государственной национальной политики Российской Федерации на период до 2025 года (06.12.2018 № 703). Prieiga:
<<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102161949>> [Žiūrėta 2022 02 10]
24. Volkova 2004 – Волкова, Т. В. “Российские корейцы: к вопросу о самоидентификации”, *Этнографическое обозрение*, 2004, номер 4. Москва: Институт этнологии и антропологии им. Н. Н. Миклухо-Маклая РАН, 27-42
25. Woodward, Kath 2004. *Questioning identity: gender, class, ethnicity*, ed. Kath Woodward. London: Routledge.
26. Ziemer, Ulrike 2011. „Minority youth, everyday racism and public spaces in contemporary Russia“, *European Journal of Cultural Studies* 14(2). Newbury Park: Sage, 229-242

Priedas nr. 2 (Interviu gairės)

GYVENAMOJI VIETA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Jeigu reikėtų parašyti autobiografija, kokius savo gyvenimo etapus išskirtumėte? 2. Papasakokite kur jūs gimėte. 3. Kiek laiko gyvenate Rusijoje (konkrečioje vietoje)? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Если бы вам довелось написать автобиографию, какие этапы своей жизни, вы бы в ней обозначили? 2. Расскажите, где вы родились. 3. Как давно вы живёте в России (конкретном месте)?
ТАРАТУБЁ	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Jeigu jūsų paklaustų kas jūs esate, ką jūs atsakytumėte? 2. Ką reiškia būti ...? 3. Koks jūsų etninis identitetas? 4. Kas jūsų manymu yra ...? 5. Ar galėtumėte teigti, kad gyvenate kaip „tipinis“ ... atstovas, jeigu aišku ... yra būdingas tam tikras gyvenimo būdas? 6. Kaip jūs jaučiatės būdama (-as) ...? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Если бы вас спросили – «кто вы?», что бы вы ответили? 2. Что значит быть ...? 3. Какая ваша этническая принадлежность, к кому бы вы себя отнесли? 4. Кто такой, по вашему мнению, ...? 5. Можете ли вы сказать, что вы живете как типичный представитель ..., если, конечно, ... имеют какой-то характерный образ жизни? 6. Как вы чувствуете себя, будучи ...?
KALBA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kokias kalbas jūs mokate? 2. Kokia kalba vartoja (vartojo) jūsų šeimoje? 3. Kuri kalba jums yra gimtoji? 4. Ar jūsų vartojama kalba skiriasi nuo to kur jūs esate ir su kuo bendraujate? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Какими языками вы владеете? 2. На каком языке разговаривают (разговаривали) в вашей семье? 3. Какой язык для вас является родным? 4. Возможно ли такое, что вам приходится говорить на разных языках, в зависимости от того, где вы находитесь и с кем общаетесь?
RELIGIJA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ar jūs išpažįstate kokį nors tikėjimą? 2. Iš kur jūsų gyvenime atsirado šis tikėjimas? 3. Ką jums reiškia išpažinti šią religiją? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Исповедуете ли вы какую-либо религию? 2. Откуда в вашей жизни появилась эта вера? 3. Что для вас значит ваша религия?
TRADICIJOS	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ar galite papasakoti kokių korėjietišκών tradicijų yra laikomasi jūsų šeimoje? 2. Kokią prasmę jūs joms suteikiat? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Можете ли вы рассказать, каких корейских традиций придерживаются в вашей семье? 2. Какой смысл вы вносите в эти традиции?
ORGANIZACIJA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kiek aš žinau jūs priklausote ... organizacijai arba kažkiek joje užsiėmęs (-usi), galėtumėte papasakoti apie ją? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. На сколько я знаю, вы принадлежите организации ... или же, в какой-то мере, участвуете в ее жизни. Могли бы вы рассказать об этой организации?

<ol style="list-style-type: none"> 2. Kuo jūs užsiimat šioje organizacijoje? 3. Gal dalyvaujate kokiose kituose organizacijose ar užsiimat kitokia organizacine veikla? Papasakokite plačiau. 4. Kodėl nusprendėte prie jos prisijungti? 5. Ką jums reiškia jūsų darbas organizacijoje (-ose)? 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Чем вы занимаетесь в этой организации? 3. Возможно, вы участвуете в других организациях или сами организовываете что-то? Расскажите поподробнее. 4. Почему вы решили присоединиться? 5. Что для вас значит ваша занятость в организации?
PATIRTYS RUSIJOJE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kiek yra susivieniję korėjiečiai jūsų regione? 2. Ar esate čia susidūręs (-usi) su negatyvia aplinkinių reakcija dėl jūsų etniškumo? Papasakokite apie tai plačiau. 3. Kokia yra jūsų pilietybė? 4. Kiek jus domitės, dalyvaujate Rusijos politinėje, visuomeninėje veikloje? 5. Ką jums reiškia Rusija ir šalis kurioje jus gyvenate 	<ol style="list-style-type: none"> 1. На сколько сплоченные корейцы в вашем регионе? 2. Доводилось ли вам, в связи с вашей этнической принадлежностью, сталкиваться с негативной реакцией окружающих, расскажите пожалуйста. 3. Какое у вас гражданство? 4. На сколько вы интересуетесь, вовлечены в политическую и общественную жизнь в России? 5. Что для вас значит Россия и регион, в котором вы проживаете?
SANTYKIAI SU KORĖJA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ar esate buvęs (-usi) Korėjos pusiasalyje? Gal norėtumėte? 2. Kaip jus jaučiatės Korėjoje? Ką ten patiriate? 3. Ar norėtumėte ten gyventi? Kodėl? 4. Kas jums yra Korėja? Kokius jausmus ji sukelia? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Довилось ли вам побывать на Корейском полуострове? Возможно, хотелось бы? 2. Как вы чувствуете себя в Корее? Что там испытываете? 3. Вам хотелось бы там жить? Почему? 4. Что для вас Корея? Какие чувства она вызывает?
GYVENIMO BŪDAS, POMĖGIAI	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kokius filmus, laidas jus mėgstate žiūrėti? 2. Kokios muzikos klausotės? 3. Kokį maistą mėgstate? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Какие фильмы, телепередачи вам нравится смотреть? 2. Какую музыку предпочитаете? 3. Какую пищу, кухню любите?

Priedas nr. 2 (Bendra informacija apie tyrimo dalyvius)

TYRIMO DALYVIS (-Ė)	LYTIS	AMŽIUS	GIMIMO VIETA	GYVENAMOJI VIETA	PASTABOS
Informantas nr. 1	Vyras	31	Tadžikija, Dušanbė	Rusija, Volgogradas (nuo 2000 m.)	Korėjiečių organizacijos atstovas
Informantas nr. 2	Vyras	35	Uzbekija, Urgenčas	Rusija, Saratovas (nuo 2001 m.)	Korėjiečių organizacijos atstovas
Informantė nr. 3	Moteris	35	Rusija, Chabarovskas	Rusija, Chabarovskas	Tėvas <i>žemyno</i> , motina Sachalino korėjietė
Informantė nr. 4	Moteris	37	Rusija, Sachalino sala, Uglegorskas	Naujoji Zelandija, Oklandas	
Informantas nr. 5	Vyras	51	Rusija, Maskva	Rusija, Maskva	Buęs <i>pirmosios bangos</i> korėjiečių organizacijos atstovas
Informantas nr. 6	Vyras	43	Rusija, Sachalino sala	Rusija, Sachalinas	
Informantas nr. 7	Vyras	26	Uzbekija, Taškentas	Rusija, Maskva	Korėjiečių organizacijos atstovas
Informantas nr. 8	Vyras	49	Rusija, Sachalino sala	Rusija, Maskva	

Priedas nr 3 (Citatos originalo kalba)

ⁱ Страна, где я родилась, и абсолютно все условия постоянно меня наталкивали меня на вопрос «кто вообще я?» потому что, когда ты визуально отличаешься от большинства, ты задаешься вопросом – почему так, почему мы разные, не такие... Или почему они такие? Почему меня могут обзывать? Почему кто-то может издеваться над кем-то, потому что ты визуально другой внешности?

ⁱⁱ Хочется - не хочется, а куда от внешности убежать, только если сделать пластическую операцию.

ⁱⁱⁱ Грубо говоря, если нам поменять внешность, сделать там пластическую операцию, натянуть маску, да, там как в фильме, то никто никогда не догадается, что я кореец.

^{iv} Вытягивает свою судьбу.

^v Могут быть знакомые знакомых, не только близкие, как у русских.

^{vi} Вот да, почему я все равно себя считаю, да, российским корейцем, потому что я вот эти вещи стараюсь соблюдать. И вот это для мне значит, что, вот, эта культурная часть моя, она вот в этом выражена. То есть, если бы ее не было, то из корейского у меня были бы только глаза, внешность, еда там, но это уже в меньшей степени идентифицирует.

^{vii} Это важно для того, чтобы человек ощущал себя корейцем, человек наполовину, на четверть или целиком, это неважно. Важно чтобы он ощущал себя корейцем, это все равно рано или поздно проявляется, потому что... У нас корейцы смеются, но чем старше ты становишься, тем сильнее тебе хочется есть какие-то национальные блюда.

^{viii} Если ты кореец, то должен есть корейскую еду. Да *начерт* оно надо? Мы будем есть то, что мы едим.

^{ix} Хотя мы корейцы как-бы...

^x Что-то говорить в ответ, это, конечно, самоубийство.

^{xi} Частью корейской культуры, например, является такое понятие как *нунчи*, есть такое понятие это переводят, как „чувство такта“, „воспитанность“, „интуиция“, вот это всё вместе, то есть *нунчи*, ну это когда человек без слов, по каким-то мелочам... А! Эмоциональный интеллект [...] Когда человек без слов понимает, какая ситуация, кто чего хочет, там, вот, этот человек, вот, сделал какое-то

движение, он хочет выпить воды и нужно ему подать воды в этот момент [...] Это чувство, оно очень ценится, особенно, да, не знаю, пожилыми, там, корейцами старшего поколения и так далее и... Ну и молодым, тоже. И вот оно как бы... Ну воспитывается [...] Детей, которые проявляют *нунчи* – хвалят, детей, которые не проявляют – их ругают, то есть, говорят – *йаа... нунчопта*, ну это что-то типа ругательства – нет, у тебя нет *нунчи*, вот, это, ну, нехорошо, надо над этим поработать.

^{xii} Я не считаю, что знание корейского языка, да, оно является таким... Ммм... Это важно, но это не принципиально, да, критерии, почему я не могу назвать себя корейцем, российским корейцем. Могу, потому что, как бы есть определенные другие, да, традиции, обычаи, вот, которые, бабушки дедушки наши, родители, мы, молодежь, скажем так, соблюдаем.

^{xiii} Я учился в универе, дедушка двоюродный сказал, что есть курсы корейского языка в Волгограде, «иди учи корейский язык, ты же кореец». Я пошел, учил плохо [...]. Я несколько раз пытался учить, основная мотивация была – „ну я кореец, должен знать корейский язык, вот. Другой какой-то мотивации, допустим – мне нравится язык, хочу смотреть фильмы на корейском языке, музыку слушать и так далее, поехать в Корею жить, учиться“, ну, такой мотивации у меня не было. Вот, поэтому [...] Так и не выучил, хотя бы так, на базовом уровне...

^{xiv} Когда я пошла в школу, у меня не было желания изучать корейский язык, честно говоря. И когда я пыталась его учить в сознательном возрасте, лет десять назад, они, если честно, не увенчались успехом [...]. У меня нет к корейскому языку такой любви, как к испанскому.

^{xv} На корейском, грубо говоря, родители разговаривали только когда им нужно было, допустим, скрыть какую то информацию, там, они, не знаю, боялись лишних ушей и они так по-корейски переговаривают, поймут друг друга и [...] Не знаю... в общественном транспорте и, вот, им надо что-то обсудить такое, чтобы не привлекать сильно внимания, они поговорят по-корейски, вот.

^{xvi} По сути чужой язык.

^{xvii} Все остальные – девочки, чтобы слушать кей-поп.

^{xviii} Ну вообще, когда у нас проходят всякие там форумы, да, общественные, когда корейцы с разных регионов постсоветского пространства собираются, да, чтобы

себя идентифицировать, мы говорим – „*корё сарам*“, то есть это корейцы, которые переселялись в те годы, сто шестьдесят лет назад.

^{xi} Сахалинский кореец – это потомок тех, кто был переселен в годы 2-й мировой войны из Кореи на остров Сахалин японскими властями для выполнения тяжелого физического труда, часть в добровольном порядке, но большинство – в принудительном порядке. После окончания войны наши предки, дедушки и бабушки, были насильно удержаны и не отпущены на родину. Вплоть до начала 1990г.

^{xx} Может быть я не кореец, может быть, я не знаю, кто-то там сказал мне, что я кореец, а я на самом деле нет, вот. Но потом, как раз вот, через паблик, через вот эти общения с там исследователями разными и так далее, я как бы глубже, вот этот вопрос понял, что ли, особенно, мне очень сильно помог [...] Историк [...]. У нас был партийный билет моего прадедушки, он был членом КПСС значит и вот там с двадцатых годов и... По этому билету можно было найти его данные в архиве [...] Нашлись фотографии прадедушки в молодости, которых у меня не было и информация, там, где описано месторождения, это уезд Кенхын, провинция Хамген-Пукто. Сейчас, в данный момент, это относится к Северной Корее, но тогда это была единая страна [...]. И я когда это увидел, у меня как-то отлегло.

^{xxi} Вот, есть „*маль*“ – это „говорить“, „слово“ и так далее. *Корёмаль*, это, скажем так, корейский язык, который был на момент переселения, то есть, сто шестьдесят лет назад, когда корейцы переселялись на Дальний Восток России, да, вот, мы владели тем языком, на котором говорила древняя Корея, единая Корея, потом связь между российскими корейцами и Кореей ослабевала, да, и вот язык немного видоизменялся, ну в частности да, на территории полуострова. В Южной Корее, да, большие изменения все-таки, поэтому наши предки говорили на *корёмаль*. Вот, в частности прабабушка, прадедушка, они хорошо говорили, бабушка, дедушка тоже, они говорили, понимали, но основной язык был русский язык. Родители и мы, поколение текущее, это сто процентов русский язык. *Корёмаль* я понимаю только отдельные слова, родители – отдельные фразы. Вот, то есть с каждым поколением с этим все сложнее становится.

^{xxii} Они ассимилировались с узбеками, таджиками, им присуще какая-то хитрость, такая прозорливость, где-то продуманность, где-то такое – получить выгоду, использовать, [...] Поэтому я ни очень люблю с ними общаться, хах.

^{xxiii} То есть я обосновываю это так, как бы язык был потерян, да, потому что нашим предкам, да, необходимо было выживать [...]. Наши предки хотели, чтобы мы скорее адаптировались в российскую действительность.

^{xxiv} Из-за советской пропаганды, учителя пришли к родителям и сказали, что не нужно говорить по-корейски, потому что у детей разовьется иностранный акцент и им в дальнейшем будет сложнее в жизни, в будущем. Ну что, мои бабушка, дедушка, это люди – обычный рабочий класс, то есть высшего образования у них вообще возможности не было. И плюс, это, наверное, корейское... Почитание, уважение к людям, которые в любой иерархии выше тебя. „Они же учителя, люди образованные, они знают лучше“. Ну они просто поверили и сказали – „ну ладно, мы не будем говорить“.

^{xxv} Вот, он меня, значит, везёт на фестиваль, где полный зал народу, 600 человек, полный театр музыкальный, абсолютно. Из них, из этой аудитории, корейцев, наверное, всего процентов 10 максимум, все остальные это русские люди [...] Кричат – „ура! Корейские танцы“, там, „корейское барабаны“, вот это всё... И очень круто это всё звучит и выглядит, потому что до этого корейское искусство я видел только в формате, например, там, какой-нибудь юбилей у родственника, и на нем выступает, там, не знаю, три с половиной танцовщицы, которые родственницы, как правило, какие-нибудь, юбиляра. И вот они там еле-еле, что-то похоже на танец делают. А тут, значит, театр, свет, вот это всё внимание на сцену, на сцене, вот, это происходит магия [...] И, вот, у меня произошёл слом.

^{xxvi} Чтобы ты пользовался авторитетом пользовался тут какой-то значимостью, ты должен учиться лучше, чем представители других национальностей, работать лучше, чем представители других национальностей и так далее. Потому что с тебя будет спрос выше, на тебя будут смотреть и по тебе сделают какие-то выводы. [...] В России, я понял, что у абсолютного большинства моих знакомых, я единственный кореец, которого они знают, [...], от твоего поведения, [...], люди будут судить – „ага...“ Ну допустим, условно, если ты напьёшься, пьяным будешь валяться где-то, то все твои знакомые потом будут говорить – «ну корейцы

это, вот, обычно, они валяются пьяными и, вот, значит, они вот так живут, это для них нормально», хаха.

^{xxvii} То есть хотелось как-то поймать контакты, да, то есть, поделиться эмоциями, которыми ты не можешь поделиться со своими друзьями других национальностей просто потому, что они не поймут, как бы вы не были близки.

^{xxviii} В чем-то минус, а в чем-то плюс. Вот в России у нас мышление более такое вариативное, более креативное, ну из-за того, что больше свободы... И исторически так сложилось, в России людям приходилось как-то выживать, какие-то находить ходы и выходы, это оказало сильное влияние на менталитет [...] То есть более сообразительные, более такие авантюристичные... Не всегда оно используется в легальных сферах, но оно такое сильное.

^{xxix} Есть какая-то задачка, ты решил по-своему, упростил себе жизнь, то ты молодец. Учитель тебе скажет, что – „да, ты молодец, нашел свой способ решения“. Если сделаешь там так, то ты получишь двойку, потому что ты не слушал, как тебе сказали делать.

SUMMARY

Interplay of Ethnic, Regional, and Civic Identities of Koreans in Russia

67 pages, 26 references.

The *research question* of this master thesis is – how ethnic, regional and civic identities are constructed and interplay as revealed in the narratives of members of Korean community in contemporary Russia?

The *main purpose* of this paper is to investigate the main elements of ethnic, regional, and civic identities of Koreans in contemporary Russia and discuss the ways these identities interrelate.

The *research methods* of this thesis are 8 semi-structured interview and group discussion.

After 8 remote semi-structured interviews and group discussions on Facebook social network, there were emerged some certain trends, and features of the formation of Russian Korean identity:

Based on the theories of identity formation, where self-consciousness is formed through contact with others and reflection of differences and similarities (Bart 1998; Woodward 2004; Čiubrinskas & Kuznecovienė 2008) informants construct their ethnicity through the appearance, which differs from the Russian majority, common Korean cultural practices and values, and history. Regional identity is formed through the historical, language, food and imaginary differences in thinking and appearance of Russian Koreans. Citizenship is manifested through the characteristic features of Russian society: a common language, popular culture, a sense of humor, mentality, and the idea of Russia as a homeland.

The interaction of informant identities is characterized by the fact that ethnic identity unites them based on Korean essence, but Russian Koreans are unequal, so in this way, regional identity arises. Also, Koreans are different not only at the Russian level, but also at the world level, so civic identity distinguishes them from other Koreans.

This study can be useful in ethnological, anthropological, and sociological research to find out what is characteristic of the formation of the identity of Russian Koreans and possibly other minorities in this country.